PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК X ТРАВЕНЬ — MAY, 1969 ЧИСЛО 5

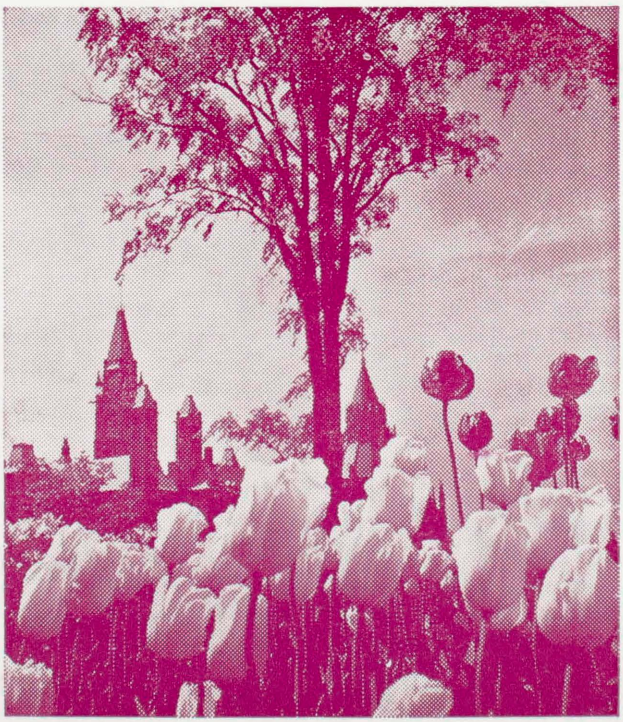

Second Class Mail registration Number 1925

ПРОМІНЬ

РІК X | ТРАВЕНЬ, 1969 | Ч. 5

Виходить раз у місяць

Видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Редагує Редакційна Колегія

Редактор — НАТАЛІЯ КОГУСЬКА

Передплата в Канаді $4.00
Передплата до інших країн 4.50
Поодиноке число ..... .50

Передплату висилати на адресу:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg 4, Man.

PROMIN

No. 5 | MAY, 1969 | VOL. X

Monthly Publication

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee

NATALIA KOHUSKA — Editor

Subscription in Canada $4.00
Subscription in other countries 4.50
Single copy ..... .50

Address:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg 4, Man.

ДО УВАГИ ДОПИСУВАЧАМ:

Редакція застерігає собі право скорочувати і виправляти надіслані матеріяли. Дописи, які поміщуються також в інших часописах редакція не приймає — уникаємо повторювання.

Не поміщені дописи редакція не звертає, хіба за спеціяльним, згори зазначеним застереженням. На зворот фотографій, надісланих для виробу кліше треба заадресувати коверту, наклеїти вартість поштових марок і вислати разом з фотографіями.

— — —

Кольорові фота не придатні для ілюстрації, вони виходять темні і невиразні. Для виробу клішів просимо слати звичайні фотографії, плівок (негативів) також не приймаємо для виробу кліше.

НА ОБКЛАДИНЦІ: Це туліпани. Квіти і квіти матерям у день їх свята. „К. С."

— — —

В ЦІМ ЧИСЛІ:

В. Симоненко — Лебеді материнства 1
В. К. — „Заберу синів на коліна..." 1
М. Світ — Український театр у Манджурії 4
„К. С." — Канадські музеї 8
Ю. Гайдар — Джон Стейнбек і його враження з подорожі по Україні 9
Я. Курдидик — Мати 10
К. Мурашко — З діяльности Суспільної Опіки 11
Marko Vovchok 15
Canada Press Club — Winnipeg 16
Н. Кібець — Півострів легенд і дум 17
Леся Лисак — Дні і люди 18
П. Балей — Із записника моєї матері 20
Відділ для дітей 22
І. Вахна — Українська вишивка 22
Громадська і родинна хроніка 24
Річні звіти відділів 29
Домашнє господарство 32
Вісти з кампанії 33

НОВІ КНИЖКИ

Володимир Кедровський. 1917 Рік. Спогади члена Українського Військового Генерального Комітету і Товариша Секретаря Військових Справ у часі Української Центральної Ради. Видавнича Спілка Тризуб, Вінніпеґ, Канада. Обкладинка роботи мистця Богдана Титли. Стор. 526.

Рідна Школа. Бюлетень Шкільної Ради УККА — Централі Опікунів Шкіл Українознавства „Рідна Школа". Ч. 2 (25). Квітень 1969. Рік VI. Видає Шкільна Рада УККА. Нью Йорк, ЗДА. Стор. 23.

— — — —

Українська Заморська Твердиня. Ювілейний Альманах у 75-річчя Українського Народного Союзу на рік 1969. Видавництво „Свобода". Джерзі Сіті, Ню Йорк. Обкладинка роботи Богдана Титли. Стор. 317.

— — — —

Календар „Слово" на ювілейний 1969 рік. В 50-ту Річницю Соборности України. Видавництво „Вільне Слово". Торонто, Канада. Стор. 144.

— — — —

Микола Лазорський. Патріот Григор Орлик (1702—1759). Історичне оповідання. Видавництво „Дніпрова Хвиля". Мюнхен, 1969. Стор. 309.

— — — —

Іван Піддубний. Слідами життя. Спогади і думки. Видавнича Спілка Тризуб. Вінніпеґ, 1969. Стор. 397.

— — — —

Пісні для дітей. Зібрав і зредагував Петро А. Пауш. Едмонтон, 1969 р.

СУМКІВЕЦЬ

ЖУРНАЛ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Батьки і матері — подбайте, щоб ваші дорастаючі діти були передплатниками цього журнала. Це для них він редагується у друкується. Поручіть його своїм знайомим. „Сумківець" заслуговує вашої піддержки й уваги.

Журнал „Сумківець" виходить що три місяці. Містить матеріяли спеціяльно для української молоді. Передплата $2.00 на рік.

Замовлення посилати на адресу:

SUMKIVETZ
651 Spadina Ave.
Toronto 4, Ont.

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК X ТРАВЕНЬ, 1969 ЧИСЛО 5

Василь Симоненко

ЛЕБЕДІ МАТЕРИНСТВА

Мріють крилами з туману лебеді рожеві,
Сиплють ночі у лимані зорі сургучеві.

Заглядає в шибу казка сивими очима,
Материнська добра ласка в неї за плечима.

Ой біжи, біжи, досадо, не вертай до хати,
Не пущу тебе колиску синову гойдати.

Припливайте до колиски, лебеді, як мрії,
Опустіться, тихі зорі, синові під вії.

Темряву тривожили криками півні,
Танцювали лебеді в хаті на стіні,

Лопотіли крилами і рожевим пір'ям,
Лоскотали марево золотим сузір'ям.

Виростиш ти, сину вирушиш в дорогу,
Виростуть з тобою приспані тривоги.

У хмільні смеркання мавки чорноброві
Ждатимуть твоєї ніжности й любові.

Будуть тебе кликать у сади зелені
Хлопців чорночубих диво-наречені.

Можеш вибирати друзів і дружину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Можна вибрать друга і по духу брата,
Та не можна рідну матір вибирати.

За тобою завше будуть мандрувати
Очі материнські і білява хата.

І якщо впадеш ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби і тополі.

Стануть над тобою, листям затріпочуть,
Тугою прощання душу залоскочуть.

Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

„ЗАБЕРУ СИНІВ НА КОЛІНА..."

Коли згадується в нас поважно ім'я української матері, то рівночасно стає питання: Якої Матері? Чи кожної, яка лише є матір'ю? Чи якихсь вибраних з між загалу матерів? Може вчених? Може багатих?

Ні! Це ім'я Ідеальної Української Матері. Найкращої, найдбайливішої, найгіднішої Матері.

Певна річ, що така ідеальна мати може існувати тільки в уяві. Це найповніший збір усіх вартісних материнських прикмет. Дійсні наші матері таких прикмет мають — одна мало, друга більше, третя ще більше. А бувають і такі, що гідними материнськими прикметами перевищають пересічний загал матерів. І тих власне матерів ставить нам життя безнастанно за взір до наслідування.

Бувають матері, що вигодовують дітей. А бувають інші, що і вигодовують і виховують. Бувають матері, що запопадливо дбають про матеріяльне вивінування своїх дітей, а бувають інші, шо найперше дбають про вироблення в дітей гідного характеру. Одні раді бачити дітей багатими, інші гідними людьми.

Це все повинна ставити перед очима українська мати. Наша мати. Мати дітей українського народу. Мати будучого українського покоління. Мати української майбутности.

Вона повинна пригадати собі, що виховання рішає про долю дитини. Також про долю батька-матері на старости. Про сяке, чи інше співжиття між собою членів родини. Про славу родини.

Виховання дітей рішає про якість громадян. А з тим про долю і славу, або неславу громади. Про долю, або недолю цілого народу.

Лихе виховання молодого покоління приводило до загибелі народи. Розсипалися могутні держави тоді, коли родина починала дбати про все для дітей, крім гідного виховання.

Але історія знає також інші приміри. Народи, що були на краю загибелі, набирали живучої сили і підносилися до могутности і слави, положивши сильний натиск на виховання молодого покоління.

Українська мати повинна розуміти, що перед нею більший обов'язок, ніж вигодувати, на-

годувати, одягнути і післати дитину до школи. А над усе немов то аж школа має виховати дитину на гідну людину.

Ні, не так воно повинно в нас бути! Родина має рішати про гідність дитини, а не школа. Родина має покласти міцні основи під характер дитини. Родина має навчити дитину пошани до всього, що є культурним майном її родини та її народу. Родина має навчити дитину бути послушною, чемною, дбалою, думаючою. Родина має розвинути в дитині почуття обов'язку. Має привчити дитину до праці. Родина перша має навчити дитину релігійности. Родина має дати дитині національну свідомість. Родина має розвити в дитині почуття своєї людської і національної гідности і самопошани. Це все обов'язки родини. А родина це царство матері.

Були часи, коли шкіл не було на світі. Або не були вони власністю широкого загалу. Однак серед того ж самого загалу були гідні люди, примірні громадяни, були навіть герої. Хто ж їх на таких виховував? Ніхто інший, як примірна родина, як розумна, дбала і розсудна мати. Вона найперше!

Вона їх виховувала! Виховувала, як та сердешна мати в оповіданню Марка Вовчка, що:

„Заберу обох синів на коліна, та й почну на розум навчати. Як вмію, так і навчаю..."

Як вміє, але навчає! Себто вкладає в виховання свою душу, всю свою щирість! Лагідним словом, добрим приміром, навчаючим оповіданням, щирою пересторогою, розумною грозьбою і теплою просьбою.

Таке може дитина дістати лише від гідної матері!

**
*

Кожний рік повинен мати в собі бодай один такий день, в якім скликалося б усі матері з таким закликом:

— Українські матері! Приведіть нині своїх дітей, а по них зібрані побачуть, скільки за вами материнських заслуг! Вас побачуть інші, а ви інших.

Та поставмо ще собі перед очі практичні приміри.

Був син в доброї, убогої матері — ще хлопець. І захотілося хлопцеві світу побачити, та й матері на старости помогти. І поїхав він в далекі краї.

З закривавленим серцем виправляла його мати в дорогу. А благословляючи сина, сказала:

— Де підеш, не забувай Бога! Працюй щиро, щади! На дурниці не спускайся! Гірко заробляй і солодко їж! І поважай все те, що я поважаю і що вчила я тебе поважати. Свого не відрікайся, свого не встидайся! Памятай, що наша родина — і моя і батькова — чесна. В нас не було злих людей. Ми чесно жили. Таким і ти будь! Жий чесно, поводись примірно, так, немов би я, твоя мати, безнастанно за тобою доглядаю. Отсе все, що я можу тобі навідхідне сказати. Більше я не вмію — я ж неписьменна. Але знаю, що коли не забудеш того, що я тобі кажу, то я певна, що ти і мене — своєї матері не забудеш...

І син пішов і поніс в своїм серці всі слова матері. Як дорогоцінний скарб. Як Спасителеві заповіди.

Минали літа. Слова матері жили разом з сином. І останнього року, коли в чужім краю кінчив науку в високій школі, удалося йому забрати матір до себе.

Кілька днів по приїзді матері, студенти тої ж школи владили студентське свято — забаву. І кожний з студентів мав прийти з другою особою — з матірю, сестрою, товаришкою, нареченою.

З ким же пішов згаданий студент? Зі знайомою дівчиною? Ні, Він пішов з матірю.

Десятки молодих, недосвідчених, насмішливих очей спинилося на старій матері і на її синові. Хто вона? Хіба ж годиться уводити в добірне, розумне товариство таких людей? Стара, збідована, невчена, може й неписьменна. Хіба вона розуміє, що тут робиться? Хіба вона нам рівня?...

Але син не бачив всього того. Його увага була занадто зв'язана з присутністю рідної матері.

— Кого це ти з собою привів? — почали опісля жартувати з нього товариші. — Стару бабу!...

— Нічого! — відповів поважно студент, — вона не є звичайною жінкою.

— Хто ж вона така?

— Вона жінка з великим титулом і з великими заслугами, — була відповідь студента.

— То в тебе і такі з титулами бувають? Який же її титул? — допитувалися сміючись.

— Студент випрямився на весь зріст і сказав:

— Її титул такий, що **Вона моя Мати.** І не я привів її сюди, тільки вона мене виховала, навчила і сюди привела. Це її заслуга, що я нині між вами.

Коли Ґанді, гіндуський провідник, виїздив до Англії на науку, було йому шіснадцять років.

При самім відході мати його вложила на нього такий обов'язок:

— Де б ти не був, то завсіди пам'ятай, чого я від тебе вимагаю: маєш жити по всім приписам нашої релігії і наших звичаїв, як я тебе вчила і як сама живу!

І Ґанді прирік матері, що сповнить її материнське бажання.

Люди, що пам'ятають молодого студента, яким був тоді Ґанді, кажуть, що жив він в Лондоні життям монаха. Наука і бажання матері було для нього Найвищим Законом життя і він не відважувався ані на хвилинку того злегковажити. Серед гамірливої столиці Британської Імперії, серед культури Заходу, він жив одинцем, немов серед культури життя своєї рідної сторони.

Така була сила домашнього виховання! Такий напрям життя могла надати своїй дитині розумна, щира і рішуча мати! І ми не знаємо нині, чи більше поважати сина, чи ту, що так розумно сина виховала. Не будь її такою, а певно не було б її сина таким, яким він був.

**
*

Навів я ці два приміри як дороговказ українській матері. Простій і непростій, вченій і невченій, кожній.

Бачив я в житті багато матерів. В бідній низькій хатині, серед убожества, сама неписьменна, однакож ідеальна з неї мати. „Як вміє, так і навчає"... Але навчає так, що заслуговує собі на пошану гідної матері. Її щира наука живе з її дітьми.

В. К.

З нагоди 10-ліття журнала

„ПРОМІНЬ"

Відділи Союзу Українок Канади
Вінніпегу й Транскони

улаштовують

СПІЛЬНУ ІМПРЕЗУ

(чай — продаж печива — розігравка)

в неділю, 25-го травня 1969 р.

в Катедральній Авдиторії, 1175 Мейн Ст.
від год. 2:30 до 5:30 по полудні.

УВЕСЬ ДОХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛА.

Запрошуємо всіх прийти та допомогти нашій провінції — МАНІТОБІ — осягнути свою мету в МІЖПРОВІНЦІЯЛЬНІЙ КАМПАНІЇ за новими передплатниками на „ПРОМІНЬ" і за пресовим фондом.

Спільний Комітет.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

Марта Ференсів

Торонто, 24-го березня 1969 р.

До Редакторки Променя
Вп. Пані Н. Когуської
Вінніпеґ, Ман.

Високоповажна Пані Н. Когуська!

Я надзвичайно зраділа, коли централя Союзу Українок Канади дала мені можливість репрезентувати журнал „Промінь" на Равті Преси. Брати участь в якому-будь контесті, це мрія кожної дівчини-студентки. Я завзято переглядала давніші числа журнала, читала новелі, вірші та „Відділ для дітей." Скільки гарних, добрих думок я там пізнала.

Самий равт був чимсь казковим! Спомин про цей вечір остане ще довго, довго. Одержаний І том української енцикльопедії і надіслане Вами мені число „Променя", це одні з дорогих речей, які зберігатиму все своє життя.

Централі Союзу Українок Канади, голові Вп. Пані Л. Хорош-Ґреґорі і редакторці „Променя" Вп. Пані Н. Когуській складаю за вирізнення, мою скромну але найсердечнійшу подяку.

Свої малі ощадности в сумі $10 пересилаю на Фонд „Променя." Хай журнал „Промінь" просвічує якнайбільше українських, молодих сердець!

З глибокою пошаною до Вас

Марта Ференсів

Марія Світ

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР У МАНДЖУРІЇ

Проминуло чимало років з тих часів, як жили ми в Манджурії, але в моїй пам'яті все зберігаються добрі спогади. Багато вражень та переживань залишилось з мого там побуту.

Розповідь про український театр в мої дитячі роки є написана тут на підставі розповідей моїх батьків про це, записаних значно пізніше. Я перевірила їх по матеріялах, що зберігаються в наших архівах, а також в рукописах мого чоловіка — його „Історії українського життя в Азії" а також на основі виписок та витинків з преси тих часів.

Треба підкреслити тут одно важливе, що я виросла в окруженні українських родин, службовців великої залізниці; звалася вона тоді „Китайсько-східня залізна дорога", яка сполучувала Забайкальщину та Сибір з Зеленим Клином та портом Владивостоком. Ця залізниця проходить через досить велику, цікаву та дуже багату країну — Манджурію. Ця країна до 1911 року мала окрему адміністрацію від фактичного Китаю, там жили манджури, нарід династія, якого правила всім Китаєм впродовж майже 300 літ. Тепер ці манджурці в більшости окитайчились.

Мій батько М. Григор приїхав до Манджурії через Сибір та Амурщину. В той час ця залізниця була в процесі будови, в 1901 році. А трохи пізніше приїхала моя мама та привезла мене. Ми жили в невеличкому містечку Бухеду, в Хинганських горах, що відділюють фактичну Манджурію від Монголії. Цей куточок країни дуже красивий, а в мої дитячі роки було там спокійно. Була добра військова охорона всієї залізниці, адже її будувала царська Росія. А коли почалася японо-московська війна наїхало багато війська й умови значно змінилися.

Туга за своїм, спогади про далеку Батьківщину, все були тоді дуже сильні серед українців-залізничників та військових, бо в армії також було багато наших людей. В Бухеду, зокрема, майже всі залізничники були з України.

Український театр з'являється на Далекому Сході в 1896 році, коли через Сибір приїхала трупа знаного артиста та режисера Мирославського. Він приїздив другий раз в 1903 році восени. Літом 1903 р. Манджурію відвідала трупа Морозенка та Каганця. Її театр як й Мирославського мали великий успіх серед українців, стаття І. Світа („Свобода", ч. 182, 1953 р.). Після закінчення в 1905 р. московсько-японської війни українські трупи навідуються майже кожного року і з них кілька артистів залишається в Манджурії на постійне життя.

Приїжджі трупи, відіграють та й поїдуть далі, а місцеві украніці після того довго все згадують про виставу. І так прийшло до ініціятиви: чому б не улаштовувати свої власні вистави? Адже більшість наших людей тоді були молоді, повні сил та активні. Так прийшло до організації першого спектакля, яким була „Наталка Полтавка", Котляревського. Вистава відбулася 24 липня (ст. стилю) 1904 року, в мешканні великої їдальні для вояків, бо інших приміщень не було.

У тій виставі брали участь українці, які потім продовж багатьох років були активні в українському театрі. Це були: М. Хмелевський з своєю дружиною, мій батько М. Григор та мама — Ганна, Бородиня, Лисувенко, який був режисером першої вистави. Другим спектаклем була п'єса „Шельменко-Денщик", коли режисерство перебрав Мирошниченко, начальник станції Бухеду. Цей спектакль відбувся 25 вересня та дохід з нього був призначений у користь Червоного Хреста, бо якраз тоді точилася війна. Театр був успішний та працював до кінця війни, коли почалася евакуація більшости військ. Тоді трапилася події, що обірвала працю українського театру в Бухеду. Солдатня пограбувала їдальню та інші мешкання і всі декорації порізала на шматки.

Зимою 1905-06 р. театр був відновлений у приміщенні місцевої школи для залізничників, а режисером став артист Я. В. Бланкман, жидвихрест з Поділля, пізніше приятель нашої родини, хрищеник моєї мами. В цей час Бухединський театр мав тільки одинокого конкурента в Манджурії — Харбінський Український Клюб, заснований 1907 р. В 1906 році в Бухеду був збудований дім для т. з. Залізничого Зібрання, клюбу, з доброю залею та сценою і тоді адміністрація Зібрання завела постійний театр, було два платних режисери, один для українських вистав — Я. В. Бланкман, а другий для московських — Краузе.

В той час батьки брали мене завжди на вистави чи на репетиції, бо не було на кого мене залишити в хаті. Мені те все дуже подобалося й я, можна сказати, зжилася з театром та виставами, а в 1908 році була вже на сцені. Це було

свято Шевченківського вечора, 24 лютого. Я виступала в українському одягу з деклямаціями вірша Т. Шевченка — „Думи, мої думи..." тоді українці пишалися дуже своїми національними одягами і вживали їх повсюди. Для мене це була неаби яка подія.

Вечір цей мав величавий успіх і чистий дохід з нього був призначений на фонд будови пам'ятника Т. Шевченкові в Києві. Як відомо фонд був започаткований Полтавським Земством й заклики на нього були розіслані тоді по всій російській імперії. Українці Бухеду були першими в Азії, що відгукнулися на той заклик.

Це була велика подія для Далекого Сходу, навіть київське „Слово" надрукувало про це нотатку та з'явилося повідомлення-стаття в „Харбінському Вестникові", офіційному органі залізниці. („Слово", ч. 11, 1908 р.).

Хочу тут занотувати, що драматичний гурток в Бухеду виставляв такі п'єси, як „Невольник", „Нещасне кохання", „Назар Стодоля", „Суєта", „Хмара", „Дай серцю" та багато інших.

На початку першої світової війни мої батьки переїхали до м. Суйфенго, (станція Пограничная) на кордоні Манджурії та Приморщини. Там тоді вже був постійний театр в Залізничому Зібранні та існував театр в домі клюбу купців. Такі „зібрання" існували на всіх більших станціях залізниці, де були містечка, як напр. Мулін, Ймяньпо, Хайлар, велике місто на кордоні Монголії, Яоминь та ін. Я вчилася в гімназії в Харбіні і приїздила до Пограничної на Різдво, Великдень та проводила там літо. В місцевому Залізничому Зібранні ставилися тоді українські та московські п'єси, але українські все мали більший успіх.

В 1912 році на Далекий Схід приїхала через Сибір з України трупа Кармелюка-Каменського, яка ставила українські вистави в багатьох містах, відвідала Японію та Китай і всюди мала великий успіх. Під час перебування в Пограничній вони ставили кілька спектаклів і запрошували мене грати ріжні ролі. Я їздила з ними до Микольська-Усурійського та Владивостоку в 1917 році. Трупа Кармелюка-Каменського в 1918 році розпалася й більш як половина найліпших артистів залишилася в Пограничній. Я в той час закінчила гімназію й жила там. Були ріжні причини розпаду тієї трупи, але артисти не могли жити без театру й тому артист Добровольський зумів організувати нову трупу. Він був французького походження. Йому вдалося дістати

Марія Світ. Авторка спогадів

згоду комітету старшин Залізничного Зібрання на вистави українського театру.

Першим спектаклем була „Безталанна". Добровольський запросив мене грати ролю Софії. Це була моя перша важлива роля. Тому я прикладала всі свої сили та можливости для її виконання і мала великий успіх. Моя гра настільки всім подобалася, що комітет старшин Зібрання через кілька днів після вистави запропонував мені стати у них постійною артисткою для українських та московських вистав, які тоді ставилася в театрі. Була призначена добра платня й бенефіс. Наступним спектаклем була п'єса „Панна Штукарка", в якій я грала ролю Штукарки. Я виступала в театрі Зібрання постійно аж до літа 1922 року.

Восені до Пограничної приїхав артист Зубов для своїх постановок. Він запросив мене в свою трупу до Харбіну. В Пограничній це був його гастрольний виступ. Тут треба вказати, які саме п'єси український гурток виставляв в Пограничній. То були: „Безталанна", „Панна Штукарка", „Лісова Квітка", „Шельменко-денщик", „Тарас Бульба", „Вій", „Циганка Аза", „Невольник", „Катерина мужичка", „Наймичка", „Мазепа", „Жидівка вихрестка", „Вихрест" та „Син вихреста", „Запорожець за Дунаєм", „Майська ніч" та багато інших.

Коли мене запросив Зубов грати у нього в трупі, українського театру не було, бо більшість українських артистів виїхала до Китаю,

як до м. Тяньтзін та ін., де були українські колонії. Моя гра в трупі Зубова була дуже тяжка, бо вистави були майже щодня, крім того постійні репетиції, а я ще й відвідувала театральну студію, щоб удосконалити свою гру.

На Різдво 1923 року приїхала до Харбіну моя мама, щоб провідати мене та зробити ріжні покупки й я тоді зустрілася в мешканні Я. В. Бланкмана з І. Світом, українським журналістом, що перед тим приїхав з Владивостоку через Корею до Манджурії. Ми одружилися весною того року й я тимчасово залишила театр.

В 1926 році при місцевому відділі ІМКА був заснований український гурток „Просвіта". ІМКА мала велику залю та сцену й тоді просвітянський гурток розпочав робити вистави українських п'єс. Режисером був М. Ласкавий, колишній артист трупи Кропивницького та Саксаганського. Були виставлені кілька п'єс, як напр. „Назар Стодоля" Т. Шевченка, в якій я грала ролю Галі, потім „Панна Штукарка" та ін. Про мою гру ролі Штукарки була гарна рецензія в часописові „Гун-бао", хинський часопис, що друкував тижнево „Українську сторінку". Були виставлені також „Сватання на Гончарівці" та ін. Після довшої перерви спектаклі „Просвіти" були відновлені в 1930 році, коли пройшла „Жидівка-вихрестка".

Літом 1928 року я виїздила до Пограничної, де знов грала в Залізничому Зібранні в українських та московських п'єсах для заробітку. В роках 1923-27 до Харбіну приїздили випадково українські театри, але постійних вистав не було, крім згаданих вже в ІМКА — „Просвітянських". Треба ще згадати, що в Пограничній я познайомилася з артисткою Е. Давидовою та її чоловіком М. Лавровським. Вони пізніше виїхали до Тяньтзіну (Китай) та успішно там виступали в українських виставах, які були організовані місцевою українською громадою.

Після 1933 року, коли українці одержали від японців будинок б. Українського Клюбу, що був конфіскований китайською адміністрацією в 1926 році, управління Українського Національного Дому започаткувало постійний театр. Були виготовлені декорації, оборудована сцена в просторій залі. Вистави робилися два-три рази на тиждень. Успіх був досить добрий і український театр працював гарно. Я виконувала головні драматичні ролі.

В репертуарі цього українського театру були такі п'єси, як напр. „Душегуби" — Тогобочного, моя роля Наталки, „Хатня Революція", комедія Колодського, „Хмари", моя роля Настусі, потім „Жидівка вихрестка", в якій я грала ролю Сари-Марії, "Катерина мужичка" та останнім спектаклем в 1935 році була „Наймичка" Тобилевича, коли я грала ролю Харитини. Оголошення про ці вистави та рецензії були друковані в „Манджурському Вістникові", українському тижневикові, а також в місцевих часописах.

Цікавим буде зазначити, що український театр притягав тоді увагу не тільки одних українців. Так на виставу „Хмари" прийшли артистки Сабіна Верлен та Е. Батманова й їм дуже подобалася моя гра і мало це певні впливи на мої відносини до театру не тільки в Харбіні, але також в Шангаї. Цікаво згадати тут, що в 1934 році до Харбіну приїхали з великими труднощами артист московського „Художественного театру" А. С. Орлов та його дружина Сабіна Верлен. Після свого приїзду вони досить швидко організували свою трупу, яка ставила класичні п'єси московського репертуару.

Коли українські вистави в Українському Національному Домі перервалися літом 1935 року, А. С. Орлов запросив мене грати в його трупі ролі молодих героїнь. В його постановках були гловно п'єси А. Чехова, Островського, Грибоєдова та перекладні. В Ундомі в пізніші роки ставилися ріжні п'єси, але грали в них виключно члени Союзу Української Молоді (СУМ) і для потреб своїх членів. Я в них не приймала участи, але в підготовці їх допомагала. СУМ в своїм листі в 1936 році повідомив мене, що вони на своїм засіданні 22 липня постановили рахувати мене почесним членом українського драматичного гуртка при Раді Української Нац. Колонії в Харбіні, як „видатну українську артистку на Далекому Сході".

В 1939 році сталася в Харбіні значна подія. Приїхали з Тятьтзіну Е. Давидова та Лавровський й заходилися негайно біля організації українського театру. Для цього вони старалися знайти відповідний театр, яким був зокрема найліпший в місті театр „Модерн", при великому готелі тієї самої назви. Театр „Модерн" в той час мав постійну московську трупу, яка ставила свої спектаклі два-три рази на тиждень під режисерством Томського. З боку Томського заходи українців зустріли певний спротив, бо він вважав їх своїми конкурентами. Але все ж вдалося намовити адміністратора готелю та театру Й. Коротя й він погодився на серію спектаклів. Першим було рішено виставити „Ой, не ходи Грицю" М. Старицького.

Спектакль відбувся 7 лютого, 1939 р. й пройшов з надзвичайним успіхом. Місцевий часопис, що не дуже прихильно ставився до українських імпрез, писав „успіх українського спектакля був надзвичайний.. здається, що ні одна постановка останнього часу не бачила такого напливу публики, яка заповнила всі місця, але мабуть залишилося без квитків стільки, скільки було в театрі... театр був заповнений на 80 відсотків новою зовсім для театру публикою, це були місцеві українці..."

„Оплески зустрічали кожну нову сцену, яка була чудова в оформленні нових спеціяльних декорацій мистця Степанова... зокрема були гарні перспективні декорації. Одяги артистів були бездоганні. Прекрасна оркестра та хор під керівництвом В. С. Лукша дали можливість перевести спектакль бездоганно"...

В іншій рецензії писалося...: „ансамбль був зложений дуже добре. Головні виконавці мали гарні голоси. М. Н. Світ виступила в ролі Марусі, покинутої коханцем. Артистка вклала в ролю нещасної дівчини багато чуття... спектакль потребує повторення"...

Режисером був П. М. Лавровський, а загальний нагляд за виставою був у руках постійного режисера „Модерна" В. Туреніна, артиста оперети, французького походження, якого мій чоловік дуже добре знав ще з Владивостоку. „Гриць" мав величезний успіх. Були переведені три вистави — дві в театрі „Модерн", який знаходився в так званій дільниці — „Пристань Харбін", третя вистава була в театрі „Оріант" в т. з. „Новому Місті", де були розміщені всі будинки управління залізниці, мешкання її урядовців та консуляти й там був старий цвинтар, на якому була збудована в кінці 1920 років гарна Українська Православна церква. Я мала велике задоволення з тих вистав.

Після спектакля, наш добрий знайомий та друг Степан Левінський не міг нахвалитися та все пізніше згадував і підкреслював, що він йшов до театру з певним недовір'ям, бо ніколи не чекав такої гарної постановки в Харбіні. Йому зокрема дуже сподобалося моє виконання трагічної ролі Марусі. Наскільки великий успіх був цього спектакля можна бачити з того, що Харбін за всі роки не знав такої події, коли одна вистава могла бути відіграна послідовно три рази у двох театрах і четверта постановка не відбулася тільки тому, що театри вже мали заздалегідь уложений розподіл театру Томського. Успіху безперечно допомогли бездоганна гра артистів та все оформлення сцен і гарні одяги.

Цей виступ на українській сцені був мій останній. Пізніше там ставили більш оперети та опери і в них я не приймала участи. Українські вистави в театрі „Модерн" були досить швидко закінчені, коли директор театрів Й. Короть відійшов, а на його місце прийшов новий директор Повзнер, який не мав жодного зацікавлення до українського театру та відіграла тут певну ролю також значна нехіть Томського, якому український театр перешкоджав.

В наступному сезоні Томський заангажував мене на ролі молодих героїнь. Праці було у нього дуже багато й вимагало значного напруження. Після припинення українських вистав в „Модерні" П. Лавровський та Е. Давидова поставили кілька спектаклів в театрі Українського Національного Дому. Такою прем'єрою була комедія М. Старицького — „За двома зайцями", в якій я грала ролю Проні. Були виставлені також „Лимерівна", „Жидівка вихрестка", „Маруся Богуславка" та ін.

Ми залишили Харбін на постійне в 1941 році та переїхали до Шангаю, великого, китайського портового міста з мільйонами мешканців. Там ми зустріли початок Тихо-Океанської війни та її закінчення. Коли А. Орлов та С. Верлен переїхали до Шангаю, вони там організували свою трупу й вистави переводили в англійському театрі „Ляйсеюм" на французькій концесії. Після мого приїзду до Шангаю ми зустрілися й я почала грати в їх виставах. У мене були гарні ролі в Чеховських п'єсах — „Вишневий сад", „Дядя Ваня", „Три сестри", Грибовського — „Горе від розуму", роля Софії а також перекладних, як напр. „Мадам Санжен", в якій я грала ролю королеви неаполітанської й багато інших.

Українського театру в Шангаї не було й тому не було у мене можливости приймати у ньому участь. Хоч правда там були заходи українських вистав, але не мали вони успіху з різних причин. Український театр та моя участь в ньому залишилися в моїх спогадах, пожовклих програмах, витинках з преси та кількох фотографіях. Багато пропало, але все ж було дуже приємно писати ці спогади, бо вони — це перегляд моїх найбільших успіхів та переживань.

Щож торкається українського театру на цілому Далекому Сході взагалі то в статті, такого розміру, було неможливим все написати. Йому — театрові уділює багато уваги мій чоловік в окремому розділі в своїй праці — „Історія Українського Життя в Азії", що є зараз в підготовці до друку.

КАНАДСЬКІ МУЗЕЇ

В Канаді маємо чотири типи музеїв: Національний Музей, провінційні музеї, місцеві музеї (льокальні) та спеціяльні музеї.

У Національному Музеї є експонати, що відтворюють природні життьові обставини індіян і ескімосів та канадської дичини. Тут є прекрасно опрацьовані та влучно розложені виставки із життя усіх періодів канадської історії, що охоплюють усю країну, усе населення та усю природу. Музей збирає всякі предмети та залишки, почавши від дрібних мікрокосмічних організмів аж до величезних воєнних човнів та височенних тотемових стовпів; записує усякі зібрані вістки та інформації про ці предмети та старається зберегти їх для прийдешніх поколінь. Національний Музей — один з найбільших музеїв світу.

Провінційні музеї зацікавлені, очевидно, головне своїм власними обставинами, але необхідно їм вийти із своїх вузьких рамців для прослідження речей, які однак зв'язані з місцевими обставинами та причиняються до їхнього повного зрозуміння. Для прикладу назвемо музей провінції Нью Брансвик. Причалення Льоялістів Об'єднаної Британської Імперії до пристані Ст. Джон 18 травня 1783 р. був незвичайно важливою подією не тільки в тому часі, але є таким впродовж майже двох сотень років. Та цю подію годі було б зрозуміти, коли б зачинати від порожнечі перед нею. Отже музей зібрав листи, корабельні документи та всі предмети, що пов'язані з льоялістами у їхніх попередніх місцях проживання.

Найважливішою секцією Ньюфавндлендського музею є „Збірка Беотук." Вона присвячена родинам індіян з Нової Фундляндії. Це плем'я зникло, а остання з беотуків, Нансі Шанавдітгіт, померла в році 1829. Це були ті самі люди, яких европейці стріляли як дичину (згідно з інформаціями з канадської енциклопедії), бо навіть французи платили нагороду за кожного вбитого беотука, беручи за засаду, що „нема доброго індіянина, хіба що він вже мертвий."

Квебецький Музей виставляє у цьому році „франко-канадське мистецтво", щоб дати загальний образ усіх родів мистецтва, а саме малярство, різьби, золотництво, рисунок, прикладного декоративного мистецтва та народнього фолкльору від початків досьогодні.

Королівський Онтарійський Музей найбільший в Канаді і належить до чотирьох найбільших у світі. Його ґалереї займають три акри площі в головному будинку: тут представлена структура землі, земні звірі в минулому і тепер та похід цивілізації від часів Вавилону до часів ранньої Канади.

Манітобський проєкт у Сторіччя — музей під назвою „Музей Людини і Природи" відбігає від стереотипного поділу поміж історією природи та історією людини. Тут представлено людину та природу як частини нероздільної цілости. Іншими словами — показано чоловіка посеред його оточення, зв'язавши разом минуле, теперішнє та майбутнє в одну об'єднану тему.

В Саскачеванському Західньому Музеї Розвитку є багато філій: кожна має багато ранніх сільсько-господарських машин та речі домашнього вжитку, звичні колись для усіх господарств. Започатковано реконструкцію піонерського села. Саскачеванська Архівальна Кураторія зайнята переховуванням урядових записок. Зосередила свою діяльність на збиранні історичних пам'яток.

Новий Провінційний Музей та Архіви Альберти — це вільна громадська інституція, що буде представляти Альберту збірками, зберігатиме вистави важливіших природничих чи історичних пам'яток.

Британська Колюмбія розпочала будову великого Комплексу Архівів і Музею. (Королівський Банк Канади, Місячний Листок). „К. С."

Ми залишили Шангай в квітні 1949 році, коли переїхали до Формози, а звідти в 1951 році дістались до Джуно на Алясці. Тільки в грудні 1952 року приїхали на постійне життя до Нью Йорку. Нам довелося, правда, провести кілька років у Сіятлі, на заході Америки, щоб знов повернути до Нью Йорку.

Марія Світ.

Лютий, 1969 р., Нью Йорк.

ПРИКАЗКИ ПРО МАМУ

Бог не годен всюди бути, тому маму сотворив.
Кожна мама має найкращі діти.
Мама тоді дурненька, коли дитина маленька.
Матері не купити, ані заслужити.
Матірня любов ніколи не змінюється.
Матірня молитва і з дна моря витягає
Нема такого краму, щоб купив тата й маму.
Не та мама, що вродить, а та що до розуму [доводить.
У кого мама рідненька, у того сорочка біленька.

Юрій Гайдар

ДЖОН СТЕЙНБЕК І ЙОГО ВРАЖЕННЯ З ПОДОРОЖІ ПО УКРАЇНІ

Шведська Академія присудила 1962 року літературну премію Нобеля американському белетристові Джонові Стейнбеку. В Україні ім'я Стейнбека досить відоме, бо деякі з його творів перекладали і видали також у Радянському Союзі. Стейнбек писати почав 1929 року. Найвидатніший і найбільш знаний із його романів — це „Грона гніву", що вийшов 1939 року. Твори Стейнбека перекладено на 33 мови світу. Такі романи Джона Стейнбека, як „Грона гніву" і „По той бік раю", переведені на кінофільми, що теж розійшлися по всьому світу.

Стейнбек багато подорожував і він є автором цікавих подорожніх нарисів. В 1947 році Стейнбек разом із своїм товаришем Робертом Капа — фотографом — зробив подорож у Москву, Україну і Грузію. Тоді ж Стейнбек видав книжку про цю подорож; третина цієї книжки присвячена Україні.

Україну Стейнбек вперше побачив з літака. Вилетівши з Москви, мандрівники заснули. Стейнбек пише:

„І коли ми проснулись, ми були над хлібними полями України, рівними, як наш Середній Захід, і так само родючими. Велетенська хлібна скриня Европи, на яку століттями зазіхали завдрі очі: безмежні поля лежали під нами, жовті пшеницями і житами, частково скошені, а частково саме тепер жаті... Рівнина простягалась до круглого неперерваного горизонту. І струмки та ріки зміїлись і звивались крізь рівнину."

Це було два роки після війни і Стейнбек бачить з літака траншеї та ями від бомб біля сел, і безверхі спалені хати. Далі Стейнбек описує прибуття в Київ: „Нарешті ми долетіли до Дніпра і побачили Київ на горах над рікою... Ми перелетіли через зруйноване місто і сіли на околиці.

Усі казали нам, що воно буде зовсім інакше, коли ми опинимось поза Москвою, що не буде більше суворости і напруженості. І це була правда. На аеродромі нас зустріли українці з місцевого Товариства культурних зв'язків з-закордоном. Ці люди сміялись, вони були веселіші і м'якші за тих людей, яких ми здибували в Москві. Була в них якась відвертість і сердечність. Це були великі мужчини, майже всі біляві з сірими очима. Вони мали для нас готове авто.

... Нашим українським провідником був Олекса Полторацький, великий мужчина, що трохи шкутильгав від рани, яку дістав під Сталінградом. Він український письменник з гарним знанням англійської мови і великим почуттям гумору, людина тепла і дружности."

Далі Стейнбек описує перше враження від руїн повоєнного Києва, відзначає, що „Київ значно давніше місто за Москву", що „він був центром релігії", відзначає його архітектурні пам'ятники з 11-го століття, світову славу Києва. Далі Стейнбек говорить про „божевільне руйнування" того, що українці будували тисячу років. Ось він стоїть серед руїн Києво-Печерської Лаври і думає:

„Старовинний манастир на кручах... колись це був релігійний центр. Він був величавий, його будівлі і картини походять з 12-го століття.

...І тепер це велика купа каміння... і це не буде відбудовано: неможна. Століттями воно будувалось, а тепер зникло. Бур'яни прийшли слідом за руйнацією. В напівзруйнованій каплиці перед розбитим вівтарем ми побачили обірвану фігуру якоїсь жінки, що розпростерлась на підлозі. А через відкриті врата, де колись тільки князі й їхні родини могли проходити, йшла з широко відкритими очима напівбожевільна жінка, хрестячись монотонно і проказуючи щось."

Отак пильне око чужоземного мандрівника, але талановитого письменника-спостерігача вловило в руїнах повоєнного Києва трагедію цієї прекрасної країни. Одного тільки не міг дізнатись Стейнбек від своїх милих українських офіційних провідників на чолі з Полторацьким, а саме: що Київ був зруйнований не самими гітлерівцями, а гітлерівцями на спілку з більшовиками. Відступаючи, більшовики заклали міни під культурно-історичні будівлі Києва, а німці деякі з них зірвали. І так на спілку два тоталітарні імперіялізми руйнували Київ і Україну. Стейнбек відзначає велику життьову силу українців і своєрідність національного обличчя України. Він пише:

„Хоч Київ сильно зруйнований, а Москва ні, кияни не здаються такими смертельно стомленими, як москвичі. Кияни не згорблюються під час ходи, їхні плечі назад і вони сміються на вулицях. Безумовно, це може бути місцева риса, бо українці не схожі на росіян, вони є окрема відміна слов'ян. І хоч більшість українців можуть говорити й читати по-російськи, їхня власна мова є окрема й відмінна, ближча

до південно-слов'янських мов, ніж до російської. Багато українських слів скоріше можна зустріти . . . в чеській мові, ніж в російській."

Джон Стейнбек у своїй книжці „Раша джорнал" дуже високо оцінює життєздатність, веселість, гостинність, дружність і працьовитість українців. Високо оцінює Джон Стейнбек красу українських дівчат, як ось наприклад у таких абзацах:

„По дорозі до нашого готелю ми помітили, що українські дівчата дуже гарні, здебільша біляві з гарними женственними фігурами. Вони мають грацію, ідуть ритмічним кроком і привітно всміхаються. Хоч вони не краще вдягнені, як жінки в Москві, але вони носять свій одяг краще." „Я бачив українських жінок, що йшли вулицею, і вони йшли немов балерини. Вони легкі на своїх ногах і вони мають прекрасну осанку. І багато з них дуже вродливі."

Стейнбек у своїх подорожніх нотатках про Україну відзначає винищення війною і терором українських хлопців і мужчин. Він зазначає, що на всіх важких роботах на селі працюють самі жінки, він подає також опис сільських танців, де майже нема хлопців і дівчата танцюють босі з дівчатами. Майже в кожній селянській хаті не стало сина, чоловіка, чи брата, про яких нагадують часом фотографії на стінах.

Дуже вподобав Джон Стейнбек українські національні страви, велике кухарське мистецтво наших селянок, гостинність і гумор українців. Але зате не сподобалась Стейнбекові залежність українського культурного життя від моди й диктату з Москви. Він зазначає це чемно, але ясно. Безглуздість централізації всього життя в Москві Стейнбек помітив уже в побудові мережі транспорту. Стейнбек пише:

„Ми виявили, що існує одна трудність у подорожі по Радянському Союзі. Ви не можете їхати з Києва до Сталінграду, або з Сталінграду до Сталіно. Ви мусите їхати назад до Москви кожного разу і виїжджати знову, бо система транспортації діє з Москви, як спиці в колесі."

Цю безглузду централізацію за зразком спиць у колесі Стейнбек виявив і в культурному житті України. Він описує нудне і довге інтерв'ю, яке взяв у нього один український журналіст для якогось літературного журналу:

„Куди б ми не поїхали (в Радянському Союзі), питання, що їх нам ставили, були завше подібні, і ми скоро відкрили, що всі вони йдуть з одного джерела. Інтелектуалісти України базувала свої запитання, як політичні, так і літературні, на статтях, які вони читають у газеті „Правда." І ми скоро навчились передбачувати запитання наперед, бо знали статті з „Правди" . . . Одно літературне питання ставили нам при всіх нагодах: . . . як нам подобається п'єса Сімонова „Російське питання." Стейнбек вважає п'єсу Сімонова слабою мистецьки і неправдивою змістом.

Стейнбек був дуже здивований, що в такому культурному місті як Київ, славлять такі слабі п'єси, як „Гроза" Островського. Стейнбек не знав що це п'єса не українська і що тут вона є теж примусовою спицею в колесі централізації.

Ми згадали те, що писав про Україну Джон Стейнбек 22 роки тому.

Шведська Академія, присуджуючи Джонові Стейнбекові Нобелівську премію, відзначила Стейнбеків власний стиль, гумор, соціяльну свідомість, симпатію до пригноблених, а також те, що Стейнбек дав перед тим новий видатний роман під назвою „Зима нашого незадоволення." Для світу Стейнбек є творець самобутнього стилю простих людей, роботящих господарів, волоцюг, тварин і дітей, людської волі до життя, що черпає свою силу із творчого довір'я до добра. І для Америки Стейнбек є голос самокритичної совісти, літописець американського життя нашого віку.

„Українські Вісті"

МАТИ

Їх було шестеро, синів. Але всі вони разом не мали такої глибини почувань, як мала вона в одному тільки ударі серця.

Вона не жила, жили тільки її сини.

Всі їхні турботи — були її постійним болем..

Всі їхні смутки — спливали її сльозами...

Всі їхні радощі — ніколи не могли помістися у її серці...

Тисячі недоспаних ночей у тузі за синами переплітали ціле її життя...

Одного вона жаліла завжди, що коли її сини стали вояками, вона не могла піти у бій, щоб замість них умерти.

У виполовілій одежі, з обличчям погідним, як молитва, з очима, що в них поселилася торжественна доброта й святість, ви можете зустріти її мовчазну й забуту всіма — це ваша мати...

Я. Курдидик.

З ДІЯЛЬНОСТИ СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ ПРИ СОЮЗІ УКРАЇНОК АРҐЕНТІНИ

Перший ряд зліва сидять пп. Анна Бурбан референтка Суспільної Опіки, інж. Катерина Мурашко — містоголова, Ніна Онацька — почесна голова, д-р Л. Макаруха Іваницька голова, Ольга Котульська — секретарка — Другий ряд пп. Лідія Тавридзька — пресова референтка, Клементина Атаманюк — член управи, Сіма Бугай — член управи, Нуся Ґрех — скарбничка, Тамара Лівша — член управи, Євгенія Іваник — член управи, Катерина Гірник — член управи.

Перед тим, як перейти до цифрових даних про досягнення Союзу Українок на полі Суспільної Опіки, я дозволю собі, дорогі Пані, зайняти трошки більше вашої уваги, подаючи короткий перебіг цієї так, важної акції.

Нашим болючим питанням на теперішній час, є опіка над тими обездоленими-українцями старшими віком, зовсім хворими та немічними людьми, які доживають свого віку на чужині, без рідні та близьких, втративши свою дорогу Батьківщину. Потреба допомоги їм виникла в нас, вже кілька років тому. Наші люди, що прибули до Арґентини після другої світової війни 20 років тому, були ще молодші і мали змогу пробивати собі дорогу в той, чи інший спосіб. Накінець прийшла невблаганна старість та немічність, не маючи своєї держави, вони опинилися в безвихідному положенні. Така доля зустріла також і інші національності. Беручи до уваги це так важке питання, Міжнародня Організація для біженців при Об'єднаних Націях, яка опікується всіма утікачами, що знаходяться на вигнанні, застановилась над цим болючим питанням, і рішила створити для них оселю з осідком в Буенос-Айресі, щоб дати їм змогу доживати свого віку. Оселя була створена з назвою „Санта Ріта". Завдяки цьому наші бідні люди знайшли притулок на вищезгаданій оселі.

В 1963 році з ініціятиви пані Ніни Онацької, тодішньої Голови Міжорганізаційного Жіночого Комітету, на зборах запало рішення вступити в члени Асоціяції Охорони Біженців під ім'ям „Дама Українянас".

Пані Ніна Онацька зрозуміла потребу тієї допомоги і з великою любов'ю взялась за те так, важне діло — дійсно пані Ніна приклала всіх сил, щоб помогти нещасним людям. Не жаліючи часу вона старалась збирати гроші, щоб можна було заплатити за них належний, місячний даток.

З відновленням Союзу Українок у 1966 р., акція Суспільної Опіки перейшла до СУА. Загальні Збори одноголосно вибрали пані Анну Бурбан і надалі референткою Суспільної Опіки при СУА. Пані Анні Бурбан належиться велике признання, бо вона не тільки виконує призначене їй завдання організацією бездоганно, але з великим почуттям християнської любови — „Поміч ближньому — жертва Богу", пані Анна Бурбан не жалує ні часу, ні грошей на те, щоб допомогти та порятувати наших людей.

Нововибрана Управа Союзу Українок, не посідаючи жодних фондів на Суспільну Опіку,

рішила звернутись до української спільноти в Аргентині за посередництвом нашої преси з проханням допомогти своєю бодай мінімальною, грошевою пожертвою, продовжувати це так, важне діло — поміч нашим братам-українцям, але на жаль на наше прохання ніхто не відізвався. — Наше прохання залишилось лише „Голосом вопіющого в пустині".

Новообрана Управа Союзу Українок, не їнок, як на кожному зі своїх засідань, робити грошеві збірки між собою, щоб мати змогу заплатити свій даток на оселю та допомогти ще деяким, які тої допомоги потребували. Такий безнадійний стан протривав більше року, своїми силами ми продовжували цю так, важну акцію допомоги нашим братам-українцям. Обов'язок допомогти їм, належиться всій нашій кольонії, бо вони є братами не лише для Союзу Українок, а для всієї нашої спільноти.

Не можу не згадати й про той нещасливий випадок повені, яку потерпіла Аргентіна кінцем минулого року, це нещастя пережили; наші люди — багато було заподіяно горя та немало було проллято сліз. Все наше жіноцтво перейнялось дуже цим нещастям й старалось, якомога більше допомагати, — жертвуючи: білизну, одежу, ковдри, матераци і інші необхідні речі. Наша голова д-р Л. Макаруха-Іваницька, маючи чутливу вдачу і патріотичне почуття, відразу ж другого дня зібрала цінні жіночі речі і попросила мене щоб я їх завезла для тих нещасних людей, не згадуючи від кого то є, — що я й зробила. Крім нашої голови ще багато пань зносили пакети з речами до Кредитової Кооперативи „Відродження" та Т-ва „Просвіта": назбиралось дуже багато пакунків, на жаль, не можу подати всіх прізвищ жертводавців, бо не на всіх пакетах були подані прізвища, а на багатьох через порозривання опаковки, не можна було відчитати. Прізвища, які я мала змогу відчитати та запам'ятати були: Родина д-ра В. Іваницького, пані Тетяна Ігнатенко, пані Павліни Ольшанецької, пані Попель, пані Е. Іваник, пані Наталії Стернюк, пані Анни Бурбан, та багатьох інших. Всім виміненим і невимінненим жертводавцям належиться велика подяка і похвала за те, що в цей тяжкий момент допомогли нашим братам-українцям. Зібрані речі, голова Центральної Репрезентації, голова і заст. голови Союзу Українок відвезли в зону потерпілих, — було тих речей повне авто. Хоча й велика кількість речей була зібрана, але виявилось, що це було замало, бо всіх обділити не вистачило. Речі були передані для роздачі пані Ярославі Прус, яка учителює в потерпілій зоні. Пані Ярослава Прус завдала собі теж великого труду, зробивши список всіх потерпілих, як також дало їй праці розділити всі ці речі. Пані Ярославі Прус теж належиться велика подяка. Союз Українок з своїх мізерних фондів виплатив допомогу в сумі 5.000 пезів одній членкині, у якої від повені завалились стіни. Управа Союзу Українок приклала всіх старань, допомагаючи Центральній Репрезентації, яка робила всі зусилля, щоб допомогти, а лише тоді ми побачили і зрозуміли, які ми безсилі, не маючи жодних фондів. — Те все, що ми робили, — була лише капля в морі!

Центральна Репрезентація робить велике діло для нашої Колонії з правничого боку, — полагоджуючи безкоштовно справи леґалізації документів та інше. Закиди — „Чому Центральна Репрезентація не займається Суспільною Опікою?" — є безпідставні, бо добре всім нам відомо, що Центральна Репрезентація не диспонує жодними фондами. Наша українська громада не є оподаткована Центральною Репрезентацією, щоб мати фонди на всякі наглі потреби, через те не можемо вимагати, щоб голова, або скарбник УЦР ходили і збирали на Суспільну Опіку. Союз Українок перебрав справу Суспільної Опіки на себе, бо воно так, вже й ведеться, що харитативними справами в більшості займається жіноцтво.

Таким чином Управа Союзу Українок опинилася ще перед одною проблемою. Не маючи жодних фондів тяжко було щось робити! Довго я радилась з нашою головою д-р Л. Макаруха-Іваницькою; — з чого почати? — Рішили, що наша голова в своєму рефераті „Проблеми СУА", який мала мати на Світовому Конґресі в Нью-Йорку, Жіноча Секція, не омине й цей нещасний випадок, бо були ще дуже свіжі рани. — Так й було зроблено. За браком часу багато рефератів не було відчитані на Жіночій Сесії Світового Конґресу, в тому числі й реферат „Проблеми СУА", делеґатки обмежились лише складанням привітів. Незачитані реферати були подані Конґресовій Комісії, там же опинився і реферат нашого СУА. На жаль Жіноча Сесія Світового Конґресу не звернула жодної уваги на наші болючі проблеми — матеріяльної допомоги не наспіло, забракло й співчуття. В цій справі були зроблені ще такі кроки: користаючи з нагоди прощання всіх наших делеґатів на Світовий Конґрес, я дозволила собі на цьому прощанні звернутись з прозьбою до наших пань допомогти нам грошево в цій справі, але наслідки були дуже слабі, лише пп. Марія Ясінська, Со-

фія Макаруха та Наталія Стернюк, склали свої пожертви — вислід був дві тисячі пезів. Багато заможніх пань відмовились скласти пожертву, мотивуючи: що вони мають поважніші справи, на які жертвують, як допомога нашим бідним братам.

Перебрані нами обов'язки ми мусіли виконувати — прийшлося просити нашу скарбничку п-ну Нусю Ґрех, виплачувати нам з тих мізерних фондів Союзу Українок на Суспільну Опіку та, що належну суму в будучому ми повернемо, що було й зроблено. Багато разів пані Анна Бурбан платила своїми грішми за пару місяців на оселю, не бажаючи, щоб їй ці гроші були повернені, доказом цього є її велика посвята і жертвенність.

Під час вакацій не раз ми сходились з нашою головою і все обдумували та радились, як запобігти цьому лихові? — Тим більше, що наближались Великодні Свята, нашим бажанням було, в цей Великий День потішити наших обездолених братів-українців, бодай крашанкою та пасочкою, а на це все потрібна була більша сума грошей. — Вирішили, що іншого виходу нема, як звернутись до наших фінансових установ з проханням, офіційною дорогою і просити допомоги, також пустити збіркові листи.

Не гаючи часу, вже 6 березня були понаписувані офіційні прохання до наших установ і власноручно їм доручені. Вкінці березня місяця відбулося перше засідання Управи СУА, на якому члени СУА: пп. Анна Бурбан, Галина Зінько, Клементина Атаманюк, Катерина Гірник, Ольга Котульська і Тамара Лівша дали згоду на збірку грошей. Збірка грошей дала відповідні наслідки.

Наші фінансові Установи, українські Товариства та українська Спільнота допомогли нам своїми пожертвами, за що зложена їм подяка в нашій пресі. З приємністю констатую факт, що нарешті наше громадянство зрозуміло, якої великої ваги є ця так необхідна Суспільна Опіка для нашої української Колонії, складаючи свої пожертви на Суспільну Опіку. „Поміч ближньому — жертва Богу!" — наш девіз, якого ми притримуємось.

Диспонуючи напочатку хоч невеликими сумами, ми вже перестали журитись, як нам відзначити Великдень, щоб можна було потішити тих нещасних, одиноких і хворих людей. В цей Великий День ніхто з них не залишиться без крашанки та пасочки, як також постарались ми, щоб вони мали святочний обід. Не забули ми й за тих, що знаходились в шпиталях і на приватних мешканнях, — обдарували й їх крашанками та пасочками. — Всі вони відчули Воскресення Христове.

Не можу замовчати і таку подію: вітаючи п. Галину Дмитрів з Великодними Святами, я поділилася з нею про наші болючі справи: згадавши про нещасний випадок повені, згадала теж, що я приймаю участь в Суспільній Опіці при СУА. Попросила її допомогти п. Н. Личик, якій кожного місяця Суспільна Опіка при СУА виплачує 1.000 пезів, а вкінці попросила пані Галину Дмитрів, чи не могла б вона маленькою збіркою причинитись до так важного і святого діла — „Поміч ближньому — жертва Богу!"

28 квітня прийшов лист від пані Галини Дмитрів, в якому вона вислала чек на 20 долярів на Суспільну Опіку і приобіцяла посилати кожного місяця 5 долярів для п. Н. Личик. З травня місяця, п. Н. Личик дістає регулярно по 5 долярів місячно від пані Галини Дмитрів. Через пару тижнів прислали на Суспільну Опіку, Панство Семенці 20 долярів та Союз Українок в Лос Анджелес 50 долярів, — ці гроші були післані через старання п. Галини Дмитрів. Пані Галина Дмитрів виявила себе людиною належної пошани — жертвенною і великою українською патріоткою, вона не відцуралась старших віком і одиноких людей, які доживають свого віку на чужині. Цей шляхетний вчинок може послужити і для інших, які ще не втратили почуття обов'язку до українського народу.

Відрадним явищем є, що наші громадяни приходять самі до нас і складають свої пожертви особисто на Суспільну Опіку. Велику жертвеність проявила пані Павлина Ольшанецька, оподатковуючи себе пожертвою на Суспільну Опіку, кожного місяця по 1.000 пезів. Бувають випадки: — гідні подиву, коли ті найбідніші наші люди приходять з допомогою своїм братам-українцям.

Також багато наших людей звертаються до нас за допомогою, якої вони потребують, в такій, чи іншій формі: грошевою. одяговою, лікарською і іншою. Ми стараємось всіх їх задоволити в міру наших спроможностей: допомагаємо грішми, наділяємо одежою, ліками, улаштовуємо до шпиталів для перевірки стану здоров'я, всі аналізи і радіографії робляться для них безплатно. Було у нас вже кілька випадків: ми улаштовували наших хворих людей до шпиталю, де вони мали змогу перебувати більше місяця, — перевірено стан їх здоров'я і поліковано, все це було зроблено для них безплатно.

Не забуваємо і про тих, що лежать хворі по шпиталях — відвідуємо їх. Ніхто з нас не побирає жодної платні, навіть кошти поїздок і інше покриваємо особисто.

На оселі „Санта Ріта" маємо 21 особи та 4 кандидати, крім того маємо кілька осіб на приватних мешканнях.

Вкінці у своєму звіті перейду до цифрових даних: з квітня місяця біжучого року до сьогодня всіх пожертв прибуло на суму 145.284 пезів, видатків впродовж цього часу було 38.392 пези; отже стан каси — 106.992 пези. Лише спільними силами ми осягли належних успіхів.

Суспільна Опіка має окреме конто в Кредитовій Кооперативі „Відродження" — ці гроші призначені лише на допомоги тим бідним людям, ні одного цента не витрачається на які-небудь інші потреби, бо то було би зроблено за рахунок тих людей, для яких пожертви поступили.

Мусимо мати на увазі, що капітал, який ми посідаємо, не є великий, бо на перебрані допомоги в даний момент, без наглих потреб, які приходять при праці, ми потребуємо більше 100.000 пезів річно. Лише тим кільком особам, які знаходяться на приватнии мешканнях, — виплачуємо річно 48.000 пезів (4.000 пезів місячно), крім оселі „Санта Ріта" і інше.

Заслуга наша є велика, але це не означає, що ми маємо спочивати на лаврах — ще більше мусимо працювати, щоб наші досягнення побільшились та, щоб на будучий рік наші фонди досягли 500.000 пезів. Отже, берімся до праці ще з більшою охотою та ентузіязмом! На добрі діла й Бог благословить!

К. Мурашко

ПАМ'ЯТІ НАЙДОРОЖЧИХ

На нев'янучий вінок на свіжу могилу бл. п. Антона Фігуса, батька моєї приятельки Анни Фігус, який упокоївся в грудні 1968 року у містечку Вайта, Ман., складаю на ювілейний фонд журнала „Промінь" $5.00.

Таїсія Копил, Торонто

— — —

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Катерини Шевчук, яка упокоїлась на 86 році свого життя в м. березні 1969 р., громада у Сван Плейнс, Саск., приділює зо збірки на похороні $8.00 на журнал „Промінь". Родині Покійної висловлюємо глибоке співчуття.

Анна Пук, Гаєс, Саск.

— — —

В першу річницю смерти моєї незабутньої Мамці, бл. п. Теклі Тарнової, яка упокоїлася 2 квітня, 1968 року в селі Долина, Галичина, Україна, висилаю жертву на прес. фонд $3.00.

Юстина Материн, Торонто

— — —

У другу річницю смерти мого дорогого і ніколи незабутнього брата, бл. п. д-ра Василя Лазарука, який відійшов від нас 12 квітня 1967 р., складаю $10.00 на фонд журнала „Промінь", як нев'янучий вінок на Його могилу.

Розина Драган, Саскатун

— — —

В пам'ять моєї дорогої Мами, бл. п. Анастасії Марковської, яка упокоїлась 27 грудня 1965 року, замість квітів, складаю $5.00 на журнал „Промінь".

Анна Тріщук, Саскатун

— — —

Замість вінка на свіжу могилу дорогої сестри, бл. п. Марії Бабич, яка упокоїлась в січні 1969 р. в Гефорді, Саск., складаємо на журнал „Промінь" $10.00.

Родина С. Гарбус, Саскатун

— — —

Пам'яті мого дорогого сина Ореста Москалика, який в часі воєнної заверюхи 1944 року в Україні пропав без відома в м. травні, складаю $5.00 на журнал „Промінь".

Мати Анна Москалик, Вінніпеґ

На живий, ніколи нев'янучий вінок, у п'яту річницю смерти мого дорогого і незабутнього мужа бл. п. Юрія Томнюка, який упокоївся 9-го травня 1964 року в Торгилд, Алберта, складаю в його пам'ять $25.00 на журнал „Промінь".

Анна Томнюк, Едмонтон

— — —

В десяту річницю смерти нашого дорогого мужа, батька, дідуся бл. п. Антона Скоробогача, який відійшов від нас 9-го травня 1959 року, складаємо в його пам'ять $10.00 на журнал „Промінь".

Дружина Анастасія і дочка Оля з Родиною, Вінніпеґ

— — —

З нагоди свята День Матері, вшановуючи память моєї дорогої Мами, бл. п. Агафії Лучик, яка упокоїлась 28-го лютого 1968 р., складаю на невянучий вінок $5.00 на пресовий фонд журнала „Промінь".

Донька Домка Терновецька, Вінніпеґ.

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ

У відділі „Пам'яті найдорожчих", що було поміщено в ч. 4 журнала на ст. 33 (обкладинка) нев'янучий вінок в пам'ять мужа Григорія Будника зложила $10.00 Марія Будник з Гамільтону (було з Едмонтону).

ПРИДБАЛИ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

Марія Гарбус — Саскатун —	9
Зіна Волох — Оттава, Онт. —	3
Б. Н. Королюк — Шіго, Саск. —	2
М. Ганницька — Бофало, Н. Й. —	2
С. Копельчук — Канора, Саск. —	2
Н. Зенчишин — Реджайна, Саск. —	2
М. Хомяк — Едмонтон —	1
Марія Кавчук — Едмонтон —	1
Насталія Мисак — Едмонтон —	1
Марія Білоус — Давфин, Ман. —	1
Василь Перепелюк — Давфин, Ман. —	1
М. Ковальчук — Форт Вілліям —	1
Ярослава Кіналь — Ню Йорк —	1

PROMIN

Vol. X, 5 ENGLISH SECTION May, 1969

MARKO VOVCHOK

The Ukrainian Women's Association, which has as one of its chief objects the cultivation and perpetuation of the cultural values of the Ukrainian people, attaches great importance to literature, and particularly to literary works of Ukrainian writers. That is why most of the branches of our Association are named after some prominent Ukrainian woman writer.

To acquaint those of our readers, who are more conversant in English, with some of the more prominent Ukrainian women writers we will in the succeeding issues, give a brief biographical portrayal of those writers, in whose honour some of our branches have been named.

— — —

It was under this literary pseudonym that Maria Markovych attained fame as an author. One of the first Ukrainian writers, a contemporary of Shevchenko, she so impressed her mentor that he called her his daughter.

Born into a wealthy family of landowners, the Vilinskays, in 1834, she acquired a good education at the Girls' School in Kharkiv. In 1851 she married a highly respected community worker, a member of the Cyril-Methodius Brotherhood, Opanas Markovych. Persecuted by the Muscovite regime for Ukrainian nationalist activities, the young couple could not put down roots, and frequently found themselves in severe financial straits. For the most part, they lived in rural areas of Chernihiv.

As a writer, Marko Vovchok depicted graphically the debilitating, degrading misery of the poor, and the merciless exploitation of the masses by privileged lords and their hired overseers. Her sensitive nature recoiled at the misery that she witnessed, and her writing reflected her refusal to accept and ignore the social realities of the day. As vignettes of peasant life, her short stories are outstanding. Distinguishing her work further is her success in capturing the natural grace and beauty of the language of the people about whom she wrote.

For some time Maria Markovych lived in France, where she translated French literature and raised her only son. She died in August, 1907, in the Caucasus, where she is buried.

UKRAINIAN SUMMER COURSES AT THE UNIVERSITY OF MANITOBA

Two Ukrainian language courses (52.091 and 52.222) will be offered during the 1969 University of Manitoba Summer School Sessions from July 2 till August 15 of this year.

Course 52.091 (Introductory Ukrainian), which is equivalent to high school Ukrainian 300, could be used as a University language requirement to substitute French, German, or Latin for University admission. The course will be taught by Mr. J. Petach, M.A.

Course 52.222 (Intermediate Ukrainian Language and Composition) will center on Ukrainian history and culture from pre-historic to present times, including pre-Christian, Kievan Modern times. The course will be conducted by Prof. J. Rozumnyj.

Students who do not have a prerequisite (i. e. 52.121) for this course, should contact the Slavic Department for written permission to register for the course 52.222.

Both courses offered will be fully accredited.

Applications may be submitted to the

Director of Summer Sessions,
University of Manitoba,
Winnipeg 19, Manitoba.

Canada Press Club - Winnipeg

Honorary President

Lt. Governor
Richard S. Bowles

President

Hans H. Roeder

Past Presidents

Hon. Walter J. Lindal

Charles E. Dojack

Helgi V./Pearson

Leo J. Lezack

John H. Syrnick

PROMIN ПРОМІНЬ

NORRØNA

THE ICELANDIC CANADIAN

German Canadian BUSINESS REVIEW

Mennonitische Rundschau

ЖІНОЧИЙ СВІТ

Canada-Tidningen

SWEDISH CANADA NEWS

ПОСТУП

The Kayumanggi

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК PROGRESS UKRAINIAN WEEKLY

СЛОВО НА СТОРОЖІ WORD ON GUARD - LA PAROLE EN GARDE

НОВИЙ ШЛЯХ

Novy Shliakh THE NEW PATHWAY

THE JEWISH POST

Lögberg-Heimskringla

Kanadai Magyar Ujság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

UKRAINIAN VOICE

WINNIPEG UND MANITOBA

Der Nordwesten

OLDEST AND LARGEST CIRCULATED CANADIAN WEEKLY PRINTED IN THE GERMAN LANGUAGE

MANITOBA COURIER

CZAS

POLISH TIMES

HRVATSKI GLAS

15c primjerak

DEMOKRATSKI TJEDNIK ISELJENIH HRVATA

CROATIAN VOICE

15c per copy

Messaggero Italo Canadese

КАНАДІЙСЬКИЙ ФАРМЕР

Передовий Український Просвітньо-Інформаційний Тижневик

CANADIAN FARMER - CANADA'S OLDEST AND LEADING UKRAINIAN WEEKLY

Silver Anniversary

Наталія Кібець

По країні наших батьків

ПІВОСТРІВ ЛЕГЕНД І ДУМ

Чудовий край, очей відрада!
Все там живе, сади, ліси,
Янтар і яхонт винограду,
Долини сповнені краси.
(„Кавказький бранець").

Про красу Криму писали раніше і пишуть тепер багато письменників і поетів не лише наших, але й інших народів, які жили й працювали на сонячному узбережжі. Кримові присвятили свої твори Леся Українка, Михайло Коцюбинський, Міцкевич, Некрасов, Толстой і багато інших. Історичні місця Криму, як Кафа — Феодосія, Козлов тепер Євпаторія згадуються в українських думах. Тут були ринки невільників. Звідси не раз утікали бранці в Україну. Свідками тих далеких часів лишилися тільки руїни старих фортець, та багато леґенд, які оповідають про волелюбність українського народу, про його непокору в боротьбі проти лютих ворогів. Щоб розповісти про Крим, не вистачило б і великої книги. А якими предивними фарбами відтворили благословенні місця Тавриди майстри живопису — Левітан, Айвазовський, Куїнжі, Лагоріо й інші.

Крим викликає в уяві кожного чудесні картини, залиті сонцем, та буйною зеленню, картини голубих хвиль моря, золотих пляжів, білостінних палаців — санаторій. Крим не тільки сонячний край — українські субтропіки, це жива історія боротьби українського народу проти султанської Туреччини і кримських татар.

Крим це вікопам'ятна слава нашого народу, здобута в тяжких битвах з ворогами. Крим це край виноградництва, тютюну, пшениці, риболовства, металургії (Керч), текстильної та харчової промисловості. Крим це чудовий сад з тінявими алеями, це здравниця України — Алушта, Алупка, Лівадія, Гурзуф, Сімеїз. Але ніщо тут так не хвилює, не вражає до глибини душі, як Малахів курган під леґендарним Севастополем, могила безсмертної слави нашого героїчного народу.

По дорозі з Севастополя на Сімферополь лежить місто Бахчисарай, колишня столиця кримсько-татарських ханів. Ханський палац з соколиною баштою, мечеттю та іншими спорудами збудований ще при хані Абдул-Сіхал Гіреї стоїть і досі.

„Мов зачарований стоїть Бахчисарай,
Ллє місяць з неба промені злотисті,
Блищать мов срібні, білі стіни в місті,
Спить ціле місто, мов заклятий край".
(Л. Українка)

За 15 кілометрів від Севастополя, на березі невеликої бухти, розкинулась Балаклава, на місці якої в старовину була одна з генуезьких колоній. Між Балаклавою і Ялтою вздовж південного берега Криму розташовані Сімеїз, Алупка, Месхіор, Кореїз, Гаспара. Недалеко від Ялти в розкішному парку стоять чудові будинки курорту — Лівадія, колишня резиденція царської родини. Поблизу Ялти на березі Чорного моря, розташований один з найстаріших ботанічних садів — Нікітський сад, заснований в 1912 році відомим ботаніком Х. Х. Стевеном. Тут налічують понад 1000 видів дерево-кущевих порід. Він відграє важливу ролю в розвиткові плодівництва і виноградства.

В Ялті жили і працювали С. Руданський, Леся Українка, Михайло Коцюбинський і інші. Навіть в 1945 році в цьому місті була скликана т. звана Ялтська конференція керівників трьох союзних у другій світовій війні держав — СРСР, ЗСА, Великобританії. Угода, яку вони склали між собою коштувала життя багатьом нашим людям.

Взагалі Крим має так багато чудових місць і на самому узбережжі Чорного моря і в горах, а особливо чарівно-красиве Південне узбережжя Криму весною. Весна тут наступає рано. В кінці лютого і на початку березня цвітуть проліски, фіялки, мігдаль. В травні починається купальний сезон, який тягнеться аж до жовтня, а іноді і до початку листопада. Похмуро сірі вікові скелі прикрашає свіжа зелень. По поверхні кам'яних велетнів — яйл стікають струмені весняних вод. Тишу соснового лісу порушує передзвін і шум водопадів, найбільший серед яких Учан-Су. Нижче на схилах стоять заквітчані сади, урочисто спокійні магнолії, струнки зелені кипариси.

Чудовий Крим і влітку під час цвітіння троянди на плантаціях Зуйського ефіроолійного заводу, який виробляє трояндову олію. А яка чудова ніч в Криму. Повний місяць простяг вздовж води золоту дорогу, на якій з легким коливанням води гойдається пустун вітрець.

Леся Лисак

ДНІ І ЛЮДИ

Мої дні крокують поміж людьми, що живуть у Замку і людьми, що до Замку приходять. У кожному фрагменті дня я бачу, спостерігаю та вивчаю людей. Від якогось часу мені видається, що ніяка наука не дає стільки відомостей про людину — у змислі духових властивостей — як перебування з людьми. Здається також, що пізнання інших людей допомагає пізнати краще самого себе. А це в заміну робить життя і кращим, і легшим . . .

Мабуть, вжите у першому рядку, слово „Замок" чи не заінтригувало. Скажіть, де тепер, в демократично-модерністичних часах є ще замки, що в них живуть люди? Люди, не володарсько-панівних родів, не магнати, а щоденні люди, такі як ми?

Це справа деякої умовности, чи як волієте — уявленості. Від хвилини, коли я почала працювати у великій крамничній фірмі — найточніший переклад англійського слова, який я можу вжити — буде „департаментова крамниця" — від тоді цей великий будинок нагадує мені романтичний замок. Ні, зовсім не зовнішністю, не своєю архітектурою, а внутрішним ладом, ритмом свойого життя. Аналогій було так багато, що я мусіла назвати збірку розповідей про будинок та про його людей „Замок при вулиці Мейн."

Я сказала про цю назву мойому шефові (на моє щастя дуже культурному й доброму чоловікові). Я дещо побоювалася, що йому така концепція видасться нереальною і смішною. Та мій шеф, хоч зовсім не є по вдачі романтиком, хитнув із задумою головою: „Вам видається це подібним до Замку? Може маєте рацію. Мені це ніколи не прийшло на думку, бо я реаліст, але можливо воно так є."

Чи не два роки у вільні вечорі я сиділа при машині до писання і переказувала білим сторінкам паперу те, що бачила й пережила за день. А бачила я і переживала життя інших людей, що їх роки пов'язали із Замком. І так повстала історія деспотичного Володаря і трагедія крамничного робітника Франка. На білих листках зосталися дві єдині сльозинки холодної красуні Ірми, про яку всі думали, що вона не має серця . . . І там чути голос телефоністки Едни, що був голосом Замку і що без огляду на найбільші торгання завжди звучав голосом спокою та заспокоєння. І на білих листках зосталась тінь спрацьованих рук шевця Джека, що увесь вік прожив у підвалі Замку на те, щоби його син став паном . . . і багато багато інших розповідей про людей.

Мені видається, що коли б про це все писала людина, що тут народилася й виросла, вона мабуть, написала б це інакше. Я ж прийшла до цього Замку неочікувано — і здалека. Коли я виростала між подільськими нивами, мені ніколи не снився оцей новий, чужий світ. Але і в цьому чужому світі живуть люди з добрими серцями, люди, до яких з часом привикнемо. І коли спостерігати їхнє життя, тоді важко залишитися рівнодушним до їхніх радощів та терпінь. Це ніяк і в ніякій мірі не виключає любови до рідного. Так само як сьогоднішній день не може заперечити існування дня вчорашнього . .

І ось лежать записані аркуші. Розповіді про Замок закінчені. Здавалось би, можна тепер зітхнути з полегшою та сказати собі: "Добре, що задумана праця виконана." Але на другий день після того, як я відклала на бік машинописи й замкнула машину до писання — я досвідчила нового враження. Я побачила, що розповіді про життя людей ніколи не можна закінчити. Так само як не можна покласти крапки у дії, яку звемо спостереганням. Бо кожної хвилини щось діється і щось підмічається. І ось вчора я побачила ще одну притаманність людської вдачі, над якою якось досі не призадумувалася. А вона видається якби однією з основних притаманностей . . .

Вчора був мій „довгий день" у Замку, тобто праця від дев'ятої години ранку до дев'ятої вечора. Вранці зустрів мене біля брами „вартовий." Це старий дверник Скаті. Не знаю, скільки йому років, але він виглядає дуже старенький. У нього поморщене, як печене яблуко, обличчя, беззубий рот, глибокі зариси на лобі. Він починає свою „варту" біля брами коли ще зовсім темно — тоді приходять до праці ті, що

„Повітря дише чарівним спокоєм.
Над сонним містом легкокрилим роєм
Витають красні мрії, давні сни.
І верховіттям тонкії тополі
Кизають стиха, шепотять поволі,
Про давні часи згадують вони..."

(Л. Українка)

Наталія Кібець.

Міннеаполіс, Мінн.
липень-серпень, 1968 р.

прибирають Замок. Він береже брами аж до десятої години ранку, коли вона відкривається для гостей покупців.

На дворі їдкий холод, прикрий вітер, що ріже по обличчі та хитає тілом. Приношу із собою до брами невдоволення прохололої людини, та це невдоволення миттю зникає. Миттю — бо мої очі зустрічають усмішку поморщеного лиця дверника. Він сміється: "і як вам подобається цей холодок? Вдоволяючий?"

Сміюся й собі, відказую, що так. Це перша усмішка ранку. Усмішка старого дверника Скаті, що стоїть біля дверей у сіренькій кабатині.

В десятій ранку приходить до праці продавщиця Емілія. Я знаю, що в неї тепер багато родинних турбот і що їй часто буває важко. Але вона приходить не задумано — затурбована, а з якоюсь ясною усмішкою на устах. Вона привітливо вітається. Вона розказує про щось погідне. Щойно згодом, трохи несміливо каже: „Я не хотіла б псувати нового дня чимсь турботливим. Але я таки мушу сказати вам, що вчора, коли вас не було, Розі була дуже хвора на праці. Вона майже мліла, ми дуже боялися про неї." Вона швиденько додає: „Але не треба турбуватися. Маймо надію, що Розі почуває себе вже краще."

Я бачу, як очі Емілії неспокійно дивляться на стрілки годинника. Це тому, що Розі, друга продавщиця, вже повинна б з'явитися до праці, але її ще нема. Емілія думає про те, що вона мусітиме заступати Розі аж до дев'ятої вечора, але не висловлює цього вголос. Вона хоче прислонити, приховати всяку турботу....

Та ось Розі таки приходить. В неї свіжа, чепурна зачіска та нова суконка. Її обличчя легенько підкрашене. Пояснює, чому запізнилася: була у фризієрки, не вспіла скоріше. І щоб зверхниці не прийшла часом охота зробити заввагу про спізнення, додає швиденько: „я принесла сьогодні для нас всіх перекуску." Це означає, що приготування цієї перекуски теж коштувало часу... А коли Розі питають, як вона себе почуває, всміхається дещо вимушеною усмішкою: „краще як вчора." Видно, що вона нерадо згадує минулий день. Це, справді, був прикрий день.

Цілий день пишу замовлення на товари. Під вечір збираю їх у течку й несу до шефа, щоби він підтвердив їх своїм підписом.

Зустрічаю його на рухомих східцях, якими він якраз йде до свого бюра. Не знаю, від чого почати розмову, бо годиться щось сказати. Зате добре знаю, що від кількох тижнів шеф пригноблений. Його батько, якого він дуже любить, вмирає на невилічиму недугу. Хвороба вже перейшла у стан агонії. Стереотипне „а як почувається ваш батько?" — видається мені в цьому випадку влізливим, непідходячим питанням.

Та шеф вирятовує мене із моєї непевности. Він держить у руках паперову торбинку з цукерками, він простягає її до мене: „візьміть собі цукерок, та не один, більше візьміть. Вони невеличкі."

Беру, дякую. Шеф каже, що був на дворі і там дальше їдкий холод. Ми розходимося кожне в свою сторону. Прикрої розмови про батька, що для нього вже немає рятунку — не було.

Вертаюся до свойого відділу. На столі лежить забутий листок білого паперу. Приходить думка: сісти й записати те, чого я сьогодні навчилася...

..Старому дверникові Скаті нелегко підніматися з постелі у холодну ніч і йти до праці, до Замку, коли всі ще сплять. Він стомлений, а в його худому старечому тілі немає багато сили. Але коли ми приходимо вранці — на кілька годин пізніше за нього — він вітає нас усмішкою. Чому?

...Продавщиця Розі має слабе здоров'я. Їй постійно щось долягає, щось болить. Попереднього дня була таки дуже хвора. Але вона не може покинути праці і не хоче думати про хворобу. Вона зробила собі сьогодні шикарну зачіску й надягла нову суконку. Вона підкрасила своє обличчя, щоби не було разючо бліде. Чому?

....Шефові болюче дивитися на повільне конання дорогого батька. Він пригноблений, у нього почуття безнадійности. Його мучить смуток. Та він вийшов із Замку, пройшовся вулицями, купив цукерків. Він частує цими цукерками з навпів-вимушеною усмішкою. Він говорить про інші, байдужі справи, а не про те, що йому болить. Чому?

Я запримітила щось важливе у цей звичайний, робочий день. Я запримітила, що людина хоче відсунути від себе те, що прикре, сумне, болюче. І старий дверник Скаті, і продавщиця Розі, і мій шеф — не хучуть думати і не хочуть показувати по собі того, що їм прикре: втома, хвороба, родинне горе.

Людина, по своїй природі, намагається втекти від смутку. Ніхто смутку не любить.

Це зовсім ніяке нове відкриття. Це відома річ. Але варто собі цю стару правду часами пригадати. У звичайний робочий день. Варто про це подумати кожному із нас...

П. Балей

Із записника моєї Матері

(Докінчення)

— Господи, нехай буде воля твоя над нами! Амінь.

— Жінко! — крикнув один з них і підбіг. — Що це за село горить?

Я хотіла сказати, та мій голос застряг у горлі. Приготована на смерть, я поволі вертала до життя. Я ворушила вустами, а вони німі...

— Моє село, — вистогнала я.

— Хто підпалив? — питав той же.

— Поляки.

Він звернувся до своїх хлопців: „Ми вчас прийшли". Мені видалося, що їх багато, а всі вони молоді і дебелі.

— Де чоловіки з цього села? — звернувся старший між ними до жінок, що виходили з-за хат і сторожко наближалися.

— Пішли на допомогу, а декотрі повтікали в ліс, — сказала одна дівчина.

— А хто знає дорогу навпростець?

Усі стояли і мовчали...

— Я поведу вас, — сказала я.

Він глянув на моє біле волосся і завагався.

— Я поведу вас, юначе, — повторила я, — і добре поведу.

— То з Богом! — сказав цей же, і ми рушили.

Я йшла попереду, а біля мене командир відділу. Мовчки через м'які сіножаті, поза горбами колишніх панських ланів, через маленьку річку, а потім знову полем. Командир схопив мене за руку.

— Чому не йдемо просто до села, матусю? — запитав.

— Заведу вас до села з тієї сторони, звідки прийшли поляки, — сказала я.

— Добре, — притакнув командир.

Я ніколи не думала, що зможу зробити такий марш. Ми не йшли, а летіли. Сильний вітер, що постав через пожежу, зірвав у мене з голови хустину і розшарпав мій білий волос. У мене земля втікала з-під ніг, а в голові лиш одна думка: швидше, швидше!... Нарешті, ми добігли до західньої сторони села. На коротку команду, хлопці розсипалися довгим ланцюгом, а тоді командир до мене:

— Пані-матко, ви можете вертатися. Дякую вам.

За хвилину вони вже були в селі і з грімким окликом відкрили вогонь.

Я не вернулася, бо раптом почула в собі ніколи незнане хвилювання. Навіть не знаю, як його назвати. Якесь почуття жаги, жадоба помсти, запалу і непереможного пориву вперед, туди, де крики, боротьба і клекотня рушниць. Коли такі хвилювання опановують вояцтво, я не дивуюся, що воно перемагає.

І я пустилася за ними в село...

Сьогодні не пригадую собі, як я йшла. Довго це було, чи коротко? Куди втікали польські напасники і яка була ця остання розправа тієї ночі. Знаю лише, що виминала я обняті пожежею полоси і опритомніла на сходах церкви, а надо мною поранений Михась і гурт озброєних хлопців. Щойно тоді моя сила покинула мене. Я заллялася слізми і ридала, ридала, ридала... Михась і старався підняти мене здоровою рукою і заспокоїти, але дарма. Мені хотілося до дна виплакатись тим неутишенним плачем, що разом з потоками сліз забирає з собою ввесь намул душі, всі скорби і всі гріхи... Виплакавшись, мені стало так, немов би тількищо на світ народилася. Все, чого я перед тим не розуміла, мені стало ясне, чого я боялася, здалося приманливе, а від чого оберігалася, показалося мені необхідним і єдиним.

Я зрозуміла Василя, коли він покидав мене і діти, коли Мирон ішов на нерівну і скриту боротьбу і коли кидав свою жінку й сина. Я усією душею відчула цю непереможну снагу тих усіх, що від віків ішли, майже голіруч, за свою землю, за віру і за свою правду.

Коли Василь проводив мене до неспаленої хати (а тоді ще залишилося неспаленим майже пів села), він запитав мене схвильованим голосом: „Як ти могла зважитися на таке, Маріє?"

У його голосі було все, що в людині є найкраще і найрадісніше. І страх за близьку нам людину, і докір, і гордість, а над усе ця рідна теплота з'єднання двох душ. Я закинула йому руки на шию, як колись ще — в молодості, і промовила: „Я так пізно зважилася, Василю, так пізно!"...

Вранці ховали. Тридцять вісім свіжих могил виросли на прадідівській освяченій землі. Головно старці, жінки і діти...

А тоді прийшли до мене Ліда й Михась. Він з перев'язаною рукою і буйним поглядом, а вона всміхнена й тиха.

І я благословила...

— Мамо, — сказала Ліда, — коли б я знала, що Мирон повернеться, ми почекали б з вінчанням на нього.

Її радість пропала ,а очі зайшли сльозою.

...І так я зреклася другої й останньої дитини.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

А потім знову свіжі хрести і знову... Дні відзначаємо хрестами, а ночі безсонням. В останньому часі від німців... Я з Лідою провадила під руку матір, а чоловік з Михайлом між хлопцями охороняли втечу людей до лісу. Але села не оборонили.

Тепер ми в „дикому полі", у власній „республіці". Лиш обсмалені димарі прокльоном сторчать на білому пустарищі зими. Кожний причаївся під землею, ніби усією душею й тілом вріс у неї, ніби вона, пажерлива, всмоктала все в себе, придавила до свого твердого лона, і гуде — грізно гуде, як зацькована ведмедиця над своїми щенятами.

А я думаю і думкам своїм не вірю. Невже це я, невже це мої думки?... Де ж ділася моя боязнь і роздвоєність? Чому в щоденній і щохвилинній настороженості я така спокійна і впевнена, що так має і мусить бути?...

Мені здавалося, що коли зречуся своїх дітей — втрачу все і залишуся сама і непотрібна. А тим часом у мене так багато тепер дітей! Усі вони приходять до мене усміхнені, а з їхніх затвердлих облич світить юність і теплота нової весни. Коли прощаються зі мною, я відчуваю їхню притаювану любов до мене, але самі вони ніколи не догадуються, скільки почувань залишають після себе їх прості слова.

Між ними один, що приятелював з Мироном ще за студентських часів. Він командиром. Коли приходить, мені здається, що з ним і частина Мирона. Він уміє завжди звернути розмову на Мирона, бо знає чим живе материнське серце.

— Не журіться, матусю, — кінчає завжди, — він і це перебуде. Ми твердий народ і над усе хочемо жити.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Я перечитую своє життя і мені зовсім не дивно, що я вже біла-біла. Скільки разів я боролася сама з собою?...

„Чи може людина бути щасливою серед моря сліз, нужди і пониження своїх братів?" — читаю слова Мирона з останньої нашої розмови.

Який же ти, сину, мудрий був у чистоті своєї любови!...

Нічого не прошу в Бога, лише щоб дозволив мені побачити ще тебе і сказати: „Миросю, я так шкодувала, що ми розійшлися з жалем одне до одного! Але я знову з тобою — на віки".

Сьогодні я вірю, що він вернеться. І коли не дочекаю його бачити, то хай ця сповідь на пожовклих сторінках виправдає мене.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— ...Не покинемо, матусю, землі своєї і до останку боронитимемо її й себе на ній від усіх ворогів, — сказав до мене командир.

— Хай нам Бог допоможе! — сказала я.

— Коли згину, матінко, передайте Мироновi мій останній привіт.

— Ще не пора тобі, сину, про смерть думати, — говорила я. — Тобі ще довго жити і боронити нас від напасників.

І він пішов до своїх хлопців.

...На обріях залягли нові хмари і погрожують новою бурею...

Мюнхен, 1947.

УКРАЇНА

З буднів життя

„Відводимо ми своїх дітей до дитячого закладу, залишаємо на цілий день і дуже хвилює нас те, що малята знаходяться в ненадійних руках — писали колгоспниці артілі „Перемога" Полтавської області — Завідуюча ясел-садка не має спеціяльної освіти і виховання дітей пущено на самоплив. Вихователі на них покликують, залякують"...

***

„Не подумайте, що в центрі нашого села знаходиться якийсь культурний заклад чи парк — там качина ферма. Вже не один рік Ставищанська інкубаторська станція розводить посеред села качок. Стічні води з території ферми потрапляють прямо в ставок, до якого раніше йшли охоче відпочивати. Зараз у ставку не скупаєшся — писали жителі села Розкішна, Ставищанського району Київської області. — Звертались ми в сільраду, райвиконком, облсанепідстанцію — відповідають, що ферма збудована без дозволу санепідстанції і має бути перенесена, однак з року на рік залишається на тому ж місці. Звісно, що несе звідіти смородом, роять-місці. „Радянська Жінка".

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

НА СВЯТО МАТУСІ

Гарна мамочка Ганнусі
Ще гарніша Степанця —
Та з усіх мамів найкраща,
Наймиліша є — моя!

Пан-Біг дав мами нам добрі,
Бачу, знаю не одну —
Та з усіх моя найліпша,
Я її найбільш люблю.

Вранці — як відкрию очі,
Є колачик, молоко . . .
День цілий — із рук матусі
Дістаю усе добро.

Маю все — чого захочу:
Чи то хліба, чи води,
При матусі я не знаю
Спраги, стужі, ні біди . . .

Мама чеше, убирає,
Бавить, вчить ціліський день;
А при зіроньках співає
Колискових тих пісень . . .

От така вона! Моя!
Добра, ясна, як свята!
Щоб і світ весь перейти, —
Годі кращої знайти!

Боже! Боже! Вчуй дитинку,
Вчуй, прийми молитву цю:
Задержи в здоров'ю, в щастю
Любу мамочку мою!

У Кравченко.

Маня їде з мамою до озера

Настала весна. Дерева зробилися зелені. У всіх садках розцвіли квіти. Птахи голосніше і веселіше заспівали на гілках.

Поїхала Маня над озеро з татом, з мамою, з братом Миколкою, з собакою Півником, з кіткою Ниточкою і з лялькою Лизаветою.

Ранком у день від'їзду всі почали складати речі. Тато й мама дістали з шафи дві великі валізи, Миколка дістав свій портфель і склав у нього найцікавіші книжки. А Маня взяла маленьку ляльковy скриньку і почала складати в неї суконки ляльки Лизавети.

Коли складали речі, мама все турбувалася, чи не забули чого, а тато сердився і казав:

— Нічого не забули. Сідай, відпочинь.

А Миколка підійшов до дівчинки Мані й сказав:

— Ти гадаєш, я з вами їду?

— Авжеж, — сказала Маня — звичайно.

— Оввa, — сказав Миколка, — оввa! Нема чого мені з вами там робити. Я в інше місце їду.

— А куди ж ти їдеш? — спитала Маня.

— Я їду в табір, — сказав Миколка. — Знаєш, що це таке?

— Ні, — відповіла дівчинка Маня, — не знаю.

— А не знаєш, так узнаєш, — сказав Миколка і побіг знов свої книжки складати.

Нарешті всі речі поскладали, валізи понабивали убраннями. Всі найцікавіші Миколчині книжки були засунуті в портфель, і всі вбрання ляльки Лизавети вкладені в скриньку.

Тато сказав:

— Ну, поїхали!

Мама сказала:

— Чує моє серце, що на поїзд спізнимося.

А Маня сказала:

— А я хочу молока й хліба з маслом.

Миколка сказав:

— Завжди ти, Маню, їсти хочеш, коли не треба. А коли треба, тут ти коверзуєш.

Поїхав поїзд повз перон. Поїхав поїзд повз будівлю, де паровози стоять, — депо вона зветься. Поїхав поїзд повз міські будинки і виїхав у поле, а потім у ліс, а потім знов у поле. А потім поїхав мостом через річку. А на річці качки плавали, а на березі річки рибалки сиділи і рибу ловили.

Незабаром і до озера приїхали.

Миколка молока напився і зразу в табір побіг.

А мама зняла з дівчинки Мані черевички й панчохи і сказала:

— Ну, піди, Маню, побігай босоніж.

Вийшла Маня в сад. Півник за нею побіг. А Ниточка на ганку лягла.

Гарно в садку: квіти ростуть, дерева шумлять листям. Ходить Маня босоніж стежками, обережно ходить — боїться, що якийсь жук її за ногу вкусить. А над нею небо синє-синє — такого неба вона ніколи в місті не бачила. А в небі жайворонки співають, ластівки та стрижі літають.

О. В.

Нічний гість

Хтось постукав уночі.
Швидко я знайшла ключі,
Відчинила, і до хати
Зайченя зайшло вухате,

Стало в кутику сумне,
Каже: „Заночуй мене,
Бо надворі завірюха
І мороз хапа за вуха!"

Батьків я взяла кожух,
Вкрила зайця з ніг до вух
І гадала, що гульвісу
Вранці одведу до лісу.

Встала рано, та дарма —
Зайченяти вже нема.
Чи запізно я збудилась,
Чи зайча мені приснилось?

Д. Павличко

БАБУСЯ

Бабуся!..
Хіба вже старістю
повіяло?
Чи може внукою чи
внуком ви обзавелись?
Уже не личить жити
власними надіями,
І серце стримуй
хай не рветься ввись...
Бабуся!...
Слово любе —
мов перлина...
І ясний спокій душу огорта,
коли дитя схиля
голівку — золото.
До вашого щасливого лиця.
І ручки простяга
крихіточки,
Очима просить,
ну, візьміть мене,
І зацвітуть в очах
веселі блискітки,
Заб'ється серце...
Гордість огорта...
Живіть і будьте ви
щасливі всі бабусі,
Передавайте внукам
досвід життьовий,
Євшаном — зіллячком
частуйте,
І зберігайте чистий
погляд їх очей.

Міннеаполіс, Мінн. листопад 1966 року

Наталія Кібець

Вишивана сорочка з тонкого лляного полотна для малої дівчини до парадного строю.

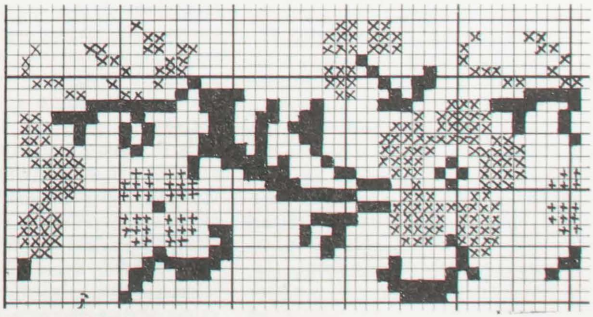

Нитки ДМС.
■ — чорна
XX — червона 321
++ — синя 797

І. Вахна, голова К. М. і М.

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

ПОДВІЙНА ІМПРЕЗА
Чатам, Онт.

Громадська праця у нашім містечку почалась недавно. Є вже в нас побудована нова святиня-церква під патронатом Івана Хрестителя, в якій парохом є Всеч. Прот. К. Квасницький. Крім церковної громади, є в нас зорганізовані жіноче товариство, відділ Союзу Українок Канади ім. Лесі Українки.

І так 7-го липня наша громада святкувала роковини-храм, а жіноче т-во вітало в себе представниць провінціяльної екзекутиви Союзу на Східню Канаду, голову пані Орисю Сушко і секретарку пані Пінчук з Гамільтону. Це були офіціяльні відвідини нашого відділу. На це наше подвійне свято прибули також гості з Лемінґтону, Гамільтону і Сарнії.

Зранку відбулась у нашій церкві Служба Божа. По відправі всі вірні зійшли до залі на спільний обід, що його приготовили членки нашого товариства. Господарем цього урочистого обіду був п. С. Петрусенко. Молитву перед обідом провів Всеч. о. Квасницький, поблагословив страви і привітав гостей.

По обіді слідувала програма, яка складалась з привітань, доповідей та кількох концертових точок. Найперше вітали гостей голова жіночого т-ва пані О. Маковецька і пані С. Просимяк, заст. голови т-ва. Вшановуючи голову пров. екзекутиви пані Сушко і секретарку пані Пінчук та добр. Крисфалюсі удекорували їх корсажами з живих квітів.

Під час обіду цінну доповідь виголосила голова пров. екзекутиви на східну Канаду пані Орися Сушко. Пані Сушко, це молода, народжена в Канаді українка, вихована у свідомій патріотичній родині п-ва Степових у Гримзбі. У своїй обширній і змістовній промові пані Сушко говорила про завдання наших організацій в житті Канади і нашого народу, про координацію праці складових організацій СУС, ТУС, СУМК, Союзу Українок Канади. Доповідачка спинилась довше над завданням жіночої організації, над програмою у виховній праці молоді: Мама, діти і дім це підстава здорового суспільства і завданням української матері є виховати у своїм домі це нове покоління українців в Канаді, виховати їх в рідній мові, в рідній культурі, і традиції, в пошані до своєї церкви.

Сидить пані Пінчук секр. пров. екзекутиви, поруч неї стоїть пані О. Сушко, голова пров. екзекутиви, якої голова т-ва пані Маковенька чіпляв їй корсаси, позаді пані Сушко стоїть Софія Просимяк

Другим промовцем був Всеч. о. І. Крисфалюсі з Лимінґтону, колишній парох нашої громади у Чатам. У своїм слові о. Крисфалюсі підкреслив потребу доброї кооперації між нашими трьома громадами — Чатам, Лемінґтону і Сарнії. Кожна з тих громад своїм числом невеличка, але спільними силами ми можемо багато зробити.

Два наступні промовці — п. Ю. Скебільницький — гість з Лемінґтону і п. Зазуляк з Сарнії. Пан Скебільницький підніс питання будови Народного Дому спільними силами, обговорив пекучу потребу рідної школи, а п. Зазулик зложив привіт громаді в Чатам та зорганізованому жіноцтву й їх проводові від громади в Сарнія.

Окрасою нашого свята була хоч і коротка але надзвичайно гарна концертова програма: П-во Іваночки відспівали дует, пані: О. Маковецька і І. Іваночко — дует і пані О. Маковецька — сольоспів.

На закінчення нашого свята забрав слово піонер нашої громади і церковний діяч п. Олекса Хортів. У своїм слові п. Хортів переказав історію нашої громади від її початків, будову нашої Української Греко-Православної Церкви ім. Івана Хрестителя та згадав про піонерів, які вже відійшли у вічність, але своєю працею вписали свої імена в „золоту" книгу нашого громадського життя, нашої святої церкви і українського народу.

Кожний з гостей складав подяку членкам нашого т-ва ім. Лесі Українки за смачний обід та співпрацю у нашій громаді.

Софія Просимяк.

ПАМ'ЯТІ ХАРИТІ КОНОНЕНКО
Торонто

Відділ Союзу Українок при Катедрі св. Володимира присвятив вечір 17-го лютого 1969 р. пам'яті Харити Кононенко.

Харитя Кононенко — одна з тих незчисленних і великих постатей українських жінок, які не знають компромісу з ворогами свого народу, які до самопожертви вміють працювати, боротись і навіть умирати за ідеал своєї нації.

Впродовж довголітньої історії нашого народу вони, оті ідеалістки йшли, змагались, падали а на їх прикладі виростали нові покоління.

Харитя Кононенко — одна з них впала з рук новітнього загарбника (її розстріляло німецьке гестапо в м. Рівному на Волині), який не довго наживався українським хлібом... Немає

сумніву, що історія України увіковічнить на своїх сторінках і такі імена, як Віра Бабенко, імена інших молодих жінок і дівчат, що в рядах Української Повстанчої Армії; увіковічнить і тих понад 500 жінок концентраційного табору в Караганді, які з голими руками вийшли на змаг проти советських танків і були жорстоко знищені...

Імпрезу вечора відкрила голова відділу пані Іванна Вахна. Вступне слово виголосила голова освітнього комітету д-р Г. Янішевська і запропонувала вшанувати однохвилинною мовчанкою пам'ять полеглих героїнь. Вірш Юрія Липи „Могила незнаного бійця" прочитала д-р Зоя Плітас. Реферат „У 25-ті роковини смерти Хариті Кононенко" — спогад інж. Катерини Мурашко прочитала пані Діна Гетьманчук. Вірші Олени Теліги „Засудженим" і „Неповторне свято" прочитала пані Ніна Козій, добр. М. Фотій прочитала вірш Василя Симоненка „Де зараз ви, кати мого народу?" і вірш „Молитва" Михайла Ключко.

Між учасниками імпрези було вісім осіб що особисто знали Харитю Кононенко, а це пані: Марія Волосевич, Калина Сакалюк, Доця Телюк, Надія Битинська, Ганна Ганківська, Катерина Виговська, д-р Зоя Плітас і д-р Ганна Янішевська.

На закінчення голова освітнього комітету д-р Ганна Янішевська подякувала виконавцям програми й учасникам святочної імпрези.

Єлисавета Василів, секр.

З ДНЕМ УРОДИН
Едмонтон

Родина, приятельки й знайомі влаштували несподіванку для близнят пань Софії Гриник і Марії Солован в день їх уродин 31 січня, 1969 р. Заля при Катедрі св. Івана була переповнена членками відділу, які зійшлися, щоб висловити свою вдячність за гостинність обох ювілярок та їх працю у відділі.

Вечерок відкрила пані Марія Лазарук, яка тепло привітала ювілярок та вручила їм прекрасні корсажі. Молитву провела добр. М. Хомяк. Слово про працю пані Гриник сказала пані Ольга Ганночко, а про працю пані Солован пані Марія Сулима.

Ювілярки з роду Колісняк народились 1-го лютого коло містечка Мусідора. Родичі були глибоко релігійні й очитані. Завдяки пана Колісняка, який подарував землю, під Народний Дім,

Перша зліва Марія Солован, поруч неї Софія Гриник.

а у 1926 р. зорганізовано парафію й побудовано одну із перших православних церков в околиці. Родичі дали дітям примірне, християнське виховання, вщепили любов до своєї церкви і свого народу.

Провід в організаційній праці почали пані Гриник і пані Солован ще у 1937 р. у Ту Гилс у спортовім клюбі. Завдяки старанню пані Гриник і пані Солован спортовий клюб було розв'язано а створено відділ Союзу Українок Канади, який і нині є одним з передових в Альберті.

У 1942 р. п-во Гриники перебрались до Едмонтону. Пані Гриник відразу вписалася до відділу при Катедрі св. Івана. У 1963 громада Катедри вшанувала п-во Гриників почесним членством, а у 1967 р. пані Гриник була відзначена грамотою за 25 літню працю у Союзі Українок Канади. Свого часу пані Гриник була головою відділу впродовж 5 років, касиркою впродовж 6 років, була головою або членкою таких комітетів як соціяльний, ювілейний, номінаційний, добродійний. Однак найбільша її посвята була останніх чотири роки, коли вона була касиркою. Всі зусилля відділу були звернені на сплачення довгу нової авдиторії, тисячі долярів перейшли почерез її руки. Пані Гриник також була заст. голови й референтка фундації Н. Кобринської у пров. екзекутиві на Альберту, у централі Союзу Українок у контрольній комісії.

Панство Гриники мають одинокого сина, який закінчив студії доктора філософії, який має відвічальну посаду в Організації Албертійських учителів, як заст. головного директора організації.

П-во Солован перебрались до Едмонтону у 1944 р. й пані Солован того самого року вписалась до відділу. Вона не жаліє часу, але посвячує свої сили для добра відділу. Вона рідко коли обминає Богослуження або збори відділу. Свого часу пані Солован була заст. голови, була головою або членкою таких комітетів як садочок, українські танки, Мол. Відділ СУМК, також в таких комітетах як на Ексибишин їдальні, пікнік для учнів недільної школи, соціяльний, добродійний, в Льокальній Раді, у збірках на Червоний Хрест та інше. Постаралась, щоб жертви крови відбулися у нашім відділі. Сама вона подарувала крови 39 разів. У пані Солован благородна душа, багато часу вона віддає на добродійну працю, дає поміч хворим, немічним, самотним. Заслуги записані глибоко в серцях недужих, і старенських людей. У 1967 р. пані Солован була вшанована грамотою за 25 літню працю у Союзі Українок Канади. П-во Солован мають двох синів — старший Орест, одружений, робить у друкарні в Якита в ЗСА. Молодший Роман є студентом на Албертійськім університеті.

Голова відділу пані Наталька Фарина щиро подякувала пані Гриник і пані Солован за їх віддану працю у відділі. Пані Марія Федорук довголітня приятелька передала пані Гриник і пані Солован щирі побажання від присутніх та вручила обом дарунки. Внуки пані Гриник — Линда й Йонна Гриник відспівали кілька пісень — обі мають прекрасний голос, на піяно акомпаньювала племінниця ювіляток — Єлисавета Михайлишин.

Пані Гриник і пані Солован були зворушені, що таке велике число прибуло на їх уродини. Обі сердечно дякували за несподіванку, за щирі побажання та дарунки. Добр. Лучак піднеса тост на здоров'я ювіляток, присутні відспівали „Многая Літа". Добр. Лучак закінчила вечерок молитвою. Після покраяння ювілейного торта та перекуски, гості весело провели вечерок. **Приятелька.**

ВЕСТ ФОРТ ВІЛЛІЯМ, ОНТ.

Дня 2 березня, 1969 в 2.30 по полудні в залі під церквою св. Володимира — відділи ім. Олени Пчілки і Доньки України спільними силами

улаштували академію присвячену пам'яті Лесі Українки й Олени Пчілки. Програма — була цікава й багата змістом, а її зорганізували добр. А. Змиївська і п. Орися Яремчук.

Академію почато Панахидою, яку відслужив о. П. Змиївський при участи мішаного хору при церкві св. Володимира під дир. п. Орисі Яремчук. Голова відділу Доньки України п. М. Пресунька керувала програмою, яка відбулася в такім порядку: Молитва „Царю Небесний" — відспівав хор під дир. О. Яремчук. Вступне слово — добр. А. Змиївська, „Мій Шлях" — прочитала пані М. Бойко. „Мамо, йде вже зима" — прочитала пані С. Клименко. Реферат про Лесю Українку — приготовила і виголосила добр. К. Пахолків, який був з великим зацікавленням вислуханий. Добр. яскраво представила сумний стан здоров'я поетеси та могутність її творчого духа. „Давня Весна" — прочитала пані Д. Литвин. „Місяць Ясненький" і „Нічка тиха і темна була" — сопранове сольо — виконала п. Т. Патранюк, аком. на піяно Оля Савчук. Реферат про Олену Пчілку — приготовила і виголосила пані А. Стасів. Поема „Русалка" прочитала пані С. Мендик. „Коли розлучаються двоє" і „Де ти бродиш" — дуети — виконані Т. Патранюк і О. Яремчук при аком. п. Олі Савчук. „Надія" прочитала пані Б. Карпюк. „Сльози перла" прочитала добр. А. Змиївська. Попрошено о. Змиївського до слова. Отець поґратулював добр. Пахолків і п. Стасів за їх реферати, як також решта виконавців програми. Сказав, що український нарід багатий визначними діячами і академія відповідно вшанувала пам'ять двох з тих славних жінок.

Кінцеве слово виголосила голова відділу Олени Пчілки — пані Музика подякувала всім учасникам програми, спеціяльно добр. Змиївській і Орисі Яремчук, за організацію програми і попросила усіх залишитись на чай і перекуску.

Збірка на журнал „Промінь" принесла $26.00, за що всім щира подяка.

Марія Пресунька
Гол. від. Доньки України

ЧАЙ І ВІДЗНАЧЕННЯ ЧЛЕНОК
Реджайна, Саск.

В неділю, 24 лист. 1968 р. в залі Українського Народного Дому відбувся членський чай, на якім було відзначено членок почесною ґрамотою.

За столом сидять, зліва направо: Прот. С. Симчич, Н. Зенчишин, секр., В. Сопівник, гол. гість М. Мадюк, почесна чл. О. Марчук. В другім ряді М. Корпан, А. Матюляк, О. Патрилюк, П. Челяк, Д. Ґрегорій, А. Мудра, Ю. Онишко, О. Масиник.

Програму імпрези відкрила вступним словом голова відділу пані В. Сопівник, а Всеч. Прот. С. Симчич провів молитву. Церемонія відзначування відбулась формою вручування чайної ложечки з емблемою Союзу смолоскипом. Чотири з цих відзначених були оснувательками відділу від 1927 року; ними є: М. Корпан, О. Марчук, А. Мудра і В. Мойсюк (вже покійна). Членки від 1928 року: Ю. Онишко і М. Шевчук, пять членок, які працюють у т-ві звиж 35 років: О. Патрилюк, А. Матуляк, Д. Ґрегорій, П. Челяк, О. Масиник. Про працю в товаристві вище згаданих відчитали пані: Д. Керелюк, К. Пасіка, Н. Зенчишин і М. Андрейчук. Пані М. Корпан в імені відзначених подякувала зарядові і членству і відчитала імена 16 покійних членок та зложила побажання на успіхи дальшої праці.

Голова т-ва М. Корпан привітала гостю доповідачку пані Марію Мадюк з Саскатуну корсажем, а пані М. Юзик представила запрошену гостю, як одну з оснувательок Союзу Українок. Пані Мадюк промовляла на організаційну тему, взявши в основу перший клич, що його видвигнули українські поселенці на початках, а це „В освіті наша сила". Після доповіді пані Мадюк зложила ґратуляції відзначеним членкам відділу в Реджайні.

Голова громади п. Іван Зенчишин привітав гостей, відзначених членок та зложив подяку жіночому т-ву за його активну працю в громаді. Прот. С. Симчич у своїм слові підкреслив заслуги Союзу Українок в розвитку громадського життя в Канаді, вказуючи на численні відділи по ріжних провінціях та запрошував до дальшої гармонійної співпраці.

На закінчення програми голова т-ва В. Сопівник подякувала учасникам і гостям а зокрема пані М. Мадюк за приїзд і доповідь. Приємно було бачити таке поважне число наших відзначених членок за головним столом, а молодших, що їм прислуговували.

Н. Зенчишин, секр.

СВЯТО ЛЕСІ УКРАЇНКИ
В РЕДЖАЙНІ

В неділю, 2 березня 1969 р. в залі Українського Народного Дому, заходами освітнього комітету при відділі Доньки України відбулась академія присвячена памяті Лесі Українки.

Програму свята відкрила голова т-ва пані В. Сопівник вступним словом. Реферат на свято поетки прочитала пані Г. Клапоущак, а кілька поезій, що доповнювали реферат, прочитала пані М. Корпан. Дуже гарне враження робило на присутніх те, що в рефераті виступало відразу дві особи, одна читала доповідь, друга — поезії з доповіді. По цім відограв на гармонії сольо маленький Ярослав Клапоущак.

Пані Марія Юзик пояснила присутнім про видані, вибрані в англійському перекладі твори Лесі Українки, що їх видав Комітет Українок Канади, щоб познайомити наших співгорожан

про поетку класика, якою гордиться цілий український нарід.

Пані В. Сопівник подякувала пані С. Криптул і М. Корпан за приготовання програми та всім учасникам імпрези, які своєю присутністю зробили цю імпрезу урочистою. Після програми членки подали гостям чай а решта часу пройшло на товариській гутірці.

З того свята з розігравки книжки призначено $10.60 на журнал „Промінь".

Марія Корпан, прес. референ.

СВЯТО ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Оттавський відділ Союзу Українок Канади носить ім'я Лесі Українки, а тому членки його з особливим піднесенням готувались до відзначення дня своєї патронеси.

На врочистий вечір, у неділю 23-го березня, прийшло також багато гостей і в залі відчувалась щира, товариська атмосфера, якою відріжняються всі наші імпрези. Лесин портрет, що його змалював проф. Ф. Фіяла для цього свята, стояв убраний рушниками перед сценою і здавалось, що то сама дівчина-поетеса повернулась до нас на цей вечір разом із своїми піснями, що здійснились слова її, „хотіла б я піснею стати", прилетіла сюди.

Пані Анаст. Тріщук, — на запрошення голови відділу пані Зіни Волох, відкрила вечір та представила нашу доповідачку.

Це вже вдруге виступає в Оттаві голова крайової екзекутиви С.У.К. пані Леся Хорош-Грегорі. Щирість і доречність її промов, вміння зацікавити слухачів та глибока поінформованість роблять її виступи дуже успішними. Крім того, жіноча інтуїція, допомагає доповідачці вловити настрій слухачів, відчути його спільний сантимент та гармонізувати свої думки з ним. Виникла ілюзія, що не Леся Хорош, а сама Леся Українка говорила з далекого минулого про своє коротке, але сповнене горя і драматичности життя.

Кількома умілo підібраними віршами було передано типові риси творчости поетеси. Добродійка С. Сенишин щиро подякувала доповідачці від імени всіх присутніх. В художній частині програми виступила пані Лідія Шульгин і прочитала з глибоким почуттям „Сфінкс". Жіноче тріо в складі пань М. Мех, І. Мушки і М. Лазарович, виконало пісню „Журавлі". Знаний в Канаді артист Р. Василенко виступив з художньою деклямацією поеми Л. Українки, „Самсон". Нам доводилось вже кілька разів бути присутнім на мистецьких виступах Р. Василенка. Вони завжди відріжнялись уважною підготовкою артиста, своєрідністю дикції та жестів. Але ця остання постановка „Самсона" мабуть належала до його найліпших.

Наш парох, о. Сенишин, схвильований романтикою вечора, гарним рефератом і успішними виступами артистів, розчулено подякував усім хто приймав участь у переведенні свята Лесі Українки. На закінчення всі присутні були запрошені залишитись на маленьке прийняття та ще довго ділились враженнями та отлядали писанки, що їх приготовили члени молодшого відділу СУМК.

А великі, сумні очі Лесі Українки, все ще дивилися з портрету:

...„хотіла б я піснею стати"...

О. Волох

З НАГОДИ 40-РІЧЧЯ

Жіноче Т-во ім. О. Кобилянської в Кенорі, Онт. відзначило 40-річчя своєї діяльности і жертвувало $300.00 на національні цілі.

Програму ювілейного свята попередила Панахида за померлих членок, яку відправлено у двох церквах — православній і католицькій. Ювілейне свято почалось спільним обідом, якого програмою керувала голова Жін. Т-ва пані М. Степанюк. В програму свята входило відзначення членок піонерок за їх довголітню працю в жін. т-ві. Відзначені: М. Зварич, А. Ратуська, Є. Ганчарик, С. Стручинська, М. Степанюк, П. Василюк, А. Сенюк, К. Хмелюк, К. Керковська, А. Степанюк, М. Цуркан, А. Самусь, Євдокія Кіт. Всіх інших членок т-ва удекоровано корсажами.

Аранжери програми вшанували китицею рож найстаршу з членок, паню М. Цуркан, яка ще від 1915 року працювала в Читальні, а від 1929 року в Жіночім Т-ві. Вона виховала три дочки в українськім дусі і всі вони беруть участь в громадськім українськім житті, одною з них є пані Є. Ганчарик, яка вже впродовж 19 років виконує обов'язок секретарки. Того дня пані Ганчарик давала огляд 40-річної діяльности Жіночого Т-ва, що було одною з головних точок ювілейної програми. Промовляла також пані М. Зварич, як перша голова Т-ва, яка з'ясувала початки та ті труднощі, що їх доводилось долати. Привіти і признання для Жін. Т-ва склали делегатки, представники та гості.

Вшановано грамотою признання організаторку Жін. Т-ва пані Євгенію Ситник і вручено їй на пам'ятку Ювілейну Книгу Читальні Просвіти, в якій знаходиться звіт Жіночого Т-ва ім. Ольги Кобилянської.

На закінчення свята піонерки Жін. Т-ва покраяли ювілейний торт для гостей і членок. Многоліттям для членок Т-ва закінчено ювілейне свято.

З нагоди 40-річчя громадської праці, Жін. Т-во зложило жертву в $300.00 на народні цілі — $100.00 на Шевченківську Фундацію, $100.00 на Українську Національну Раду, а $100.00 на пресу. З того на „Промінь" $10.00.

Є. Ситник

НЕВ'ЯНУЧИЙ ВІНОК ПАМ'ЯТІ ЛІОНИ ҐОРДІЦИ

Едмонтон

В сороковий день по смерті бл. п. Леони Ґордіци дві сусідки і приятельки покійної — Марія Піставка і Марія Кушнір улаштували 3 грудня 1968 р. поминки в пам'ять покійної, запросивши своїх приятельок і знайомих.

У вівторок рано відбулась поминальна Служба Божа, яку відслужив Прот. Лучак, парох Катедри св. Івана в Едмонтоні. По відправі обидві пані запросили вірних з церкви до дому пані М. Піставки на поминальний обід.

По обіді помолились за спокій душі покійної Ліони, проспівали „Достойно" і „Вічная пам'ять" та при товариській гутірці згадували покійну, її добрі діла серед нас. Була вона членкою в нашім жін. товаристві та не жаліла праці для добра нашої громади.

Пані Гафія Янішевська подякувала обидвом за цей християнський благородний вчинок, за їх гостинне прийняття в пам'ять приятельки. Між іншим сказала, що й нам, учасницям тих поминок треба б причинитись чимсь до вшанування пам'яті бл. п. Ліони. І хоч нас не багато, то хоч і невеличку жертву ми повинні зложити на журнал „Промінь" і хай вона буде нев'янучим вінком на могилу для тої, яка з нами працювала на громадській ниві.

Збіркою зайнялась пані Стрільчук. Жертви в сумі $12.00 зложили: п-во В. Стрільчуки, пані: М. Піставка, М. Кушнір, М. Чопіль, А. Лукасевич, А. Ласківська, А. Ґрегорій, П. Саламандик, Г. Янішевська, М. Скіпка, С. Березанська, М. Равлій, Д. Татарчук, І. Сенюк, В. Гулик.

М. Гринчук.

ПАМ'ЯТІ НАШИХ РОДИЧІВ

Левонтій і Василка Терновецькі

Хоч вони обидвоє відійшли вже від нас в інший світ, однак вони завжди живуть в серці своїх дітей, своїх дочок, синів та онуків. Ми завжди згадуємо про них, а коли приходить місяць травень, в якім світ вшановує своїх матерів, а в наступнім — в червні батьків, ми нашим скромним словом та „нев'янучим вінком" на їх могилки вшановуємо наших батька Левонтія і матір Василку Терновецьких.

Левонтій Терновецький народився 1878 року в с. Васловезці, повіт Чернівці на Буковині. До Канади приїхав 1898 року з своїми родичами. Року 1904 одружився з Василкою Стінка. Поселились вони в місцевості Інсінгер, Саск. і прожили там до 1945 року. Батько наш був членом Української Греко-Православної Церкви, цікавився як церковним так і національним життям. В 1945 році переїхав з дружиною до містечка Келвінґтон, Саск., де жила більшість їх дітей. У два роки пізніше, 1947 — захворів і упокоївся 24 вересня. Похоронений у Келвінґтоні, Саск.

Мати наша Василка Терновецька народилась 1887 р. в с. Добринівці, повіт Чернівці. До Канади приїхала 15-літньою дівчиною з родичами Василем і Марандою Стінки та поселились в місцевості Інсінгер. Належала до жіночого т-ва в Келвінґтоні. По смерти чоловіка лишилась сама, бо обидві дочки і пять синів — всі вже були подружені та мали свої родини.

Василка Терновецька упокоїлась 15 квітня 1964 року, проживши 76 років. Покійна залишила дві дочки — Вікторію Ґоряк у Вінніпегу та Марію Кенащук у Ватсоні, Саск. Пять синів — Івана в Бенкенд, Саск., Василя у Вінніпегу, Ґеоргія, Миколая і Арсенія у Келвінґтоні. Залишилась сестра Наталя Козоріз у Канорі, Саск., брат Іван Стінка в Йорктоні, 17 онуків та 13 правнуків.

Замість вінків на могилу родичів, зложила родина на журнал „Промінь" з нагоди 10-ліття $20.00.

Вікторія Ґоряк.

ПЕТРІНА УКРАЇНЕЦЬ

В суботу, 11 січня, 1969 року в Мовнт Норсінґ шпиталі у Форт Вілліямі, Онт., упокоїлася в Бозі Петріна Українець, проживши 84 роки.

Петріна народилася в родині Григорія і Катерини Копачівських в селі Красізка, в Тернопільському повіті, в Західній Україні. У родині Копачівських було 6-ро дітей: 4 дочки і 2 сини. Петріна була друга з черги дитина. Брат Василь Копачівський був лікарем в Україні а наймолодший брат Кость живе у Мелфорті, Саск. Петріна виростала у селі Красівка, виховувалася в християнській родині та учащала до школи. У 1908 році Петріна Копачівська одружилася з Юрієм Українцем, з яким прожила 54 роки. Господь поблагословив їх дітьми, якими є сини Іван, Данило і Володимир та дочки Стефанія, Марія та Зоня. Під час 1-шої світової війни чоловік Юрій покидає її з трьома малими дітьми і бере участь у визвольних змаганнях за рідний край, попадає до совєтської тюрми.

Повернувшись з неволі, молоде подружжя Українець починає нове життя. Сповнені духом любови до свого поневоленого народу та переконані, що в просвіті українське краще майбутнє, вони започатковують читальню в своїй хаті. Одну половину хати вживають для читальні, а другу половину віддають для крамниці-кооперативи. Та це нове життя молодого подружжя почало зазнавати цілий ряд нових терпінь. Постійне переслідування з боку нового окупанта рідної землі, примусило їх покидати рідний край і шукати кращої долі в новій батьківщині — Канаді. Чоловік покійної Юрій приїхав до Канади 1927 року й поселився на фармі недалеко містечка Бруксбі, в Саскачевані. Один рік пізніше прибула до нього дружина Петріна з діточками. Прибувши до Канади, обоє з чоловіком взялися за громадську працю. У м. Ґронліді не було української церкви. Це дало нагоду релігійній та патріотичній сім'ї помагати в організуванні та будуванні Української Православної Церкви в Ґронліді та стати її першими основоположниками.

Петріна як свідома та релігійна українка любила свою історичну Церкву і свою любов виявляє в її піклуванні. За її дбайливість та відданість громада обрала її за старшу сестрицю і вона довгі роки виконувала цю почесну функцію. Також як свідома українка була головою жіночого товариства Союзу Українок Канади 5 років.

Залишили фармування 1950 року, купили хатинку в м. Ґронліді і жили там до 1956 року. Та батьків завжди тягне до дітей. Вони маючи дітей в м. Онтаріо, переїхали до м. Гамільтону. Знову терпіння: 1959 року у страшному випадкові — зудару авта з тягаровим поїздом не стає між живими сина Володимира, невістки Марії та внуків Юрія і Анни. У цьому випадкові гинуть Володимирів приятель Михайло Папіш та його синок Денис. Перед цим випадком Петріна вже була захворіла на параліч і була немічна. Після страшного випадку з сином Володимиром та його родини, наймолодша дочка Зоня забирає стареньких батьків до себе до Форт Вілліяму. У листопаді 1962 року відходить у вічність її чоловік Юрій. Тіло його перевезено до Гамільтону, щоб батько спочивав рядом зі своїм сином...

Після прийняття Св. Таїнства Причастя, яке уділив Впреп. о. П. Зміївський, Петріна Українець закінчила земне життя і перейшла у вічність. Тіло покійної перевезено до Гамільтону і поховано поруч чоловіка Юрія, сина Володимира та невістки і внуків.

Поминальний обід відбувся після Похорону в домі Лесі і Івана Микитишин в м. Бурлінґтоні. Леся Микитишин — це внука Петріни. На заклик Впреп. о. В. Федака скласти пожертви на пресу, як нев'янучий вінок на могилу Покійної присутні склали 53 доляри. З того на „Промінь" $10.00.

Покійну маму, бабку і прабабку оплакують: Сини Іван з дружиною Юстиною та Данило, три дочки: Стефанія, Марія і Зоня, 12 внуків та 23 правнуки. Усім, що брали участь в похоронних Відправах та склали свої щедрі пожертви на Нев'янучий Вінок щира подяка.

о. В. Ф.

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

ЕТЕЛБЕРТ, МАН.
Відділ ім. Св. Ольги

Річні збори жіночого товариства відбулися 2-го грудня 1968 року в домі Стефанії Савчин. Присутніх членок було 13. Председницею зборів була Михайліна Коваль, а секретаркою Параня Коновальчук. Збори було відкрито молитвою а по цім членки заряду здавали звіти з цілорічної діяльности.

В минулім році членки т-ва щиро працювали. Відбулось 10 місячних зборів. Заходами т-ва відбулись такі підприємства: Велентайн чай, три перекуски, два базарі, випродаж Великодного печива і писанок, спільний святочний обід, День Матері концертовою програмою, осіння вечеря і обід, прийняття для священика. На Різдво членки ходили колядувати і беруть участь у церковному хорі.

В минулому році товариство пожертвувало на такі цілі: на місцеву церкву — $1,000.00, на Народний Дім — $100.00, на журнал „Промінь" — $10.00 та передплачуємо журнал до товариства, дали на Інститут П. Могили — $25.00, на орган. фонд Союзу Українок — $10.00.

З року 1967 осталось в касі — $738.45, приходу в 1968 — $1,125.45, розходи — $1,205.89, в касі осталось — $658.01.

Заряд т-ва на 1969 рік: Голова — Михайліна Козар, заст. голови — Марія Григорчук, секретарка — Параня Коновальчук, заступниця секр. — Ольга Гніздовська, касирка — Стефанія Савчук, заст. касирки — Фіялка Площанська. Телефонічний комітет — Анна Савчук, Олеся Григорчук і Розалія Журковська. Контрольна комісія — Розалія Журковська і Емілія Ганчарик. Сестриці — Анна Кейко, Розалія Читирбак, Ольга Гніздовська і Марія Малинник.

Параня Коновальчук, секр.

НОРТ БЕТЛФОРД, САСК.
Відділ ім. Олени Пчілки

Річні збори відділу відбулися в понеділок 2-го грудня. Зборами проводила голова пані Анелька Ничик. Молитву провів о. С. Зузак, і двохвилинною мовчанкою вшановано членок, що відійшли у вічність.

Звіт річної діяльности прочитала секретарка М. Саранчук. Звіти голови, секретарки, та інших комітетів виказали поважну працю членок за рік 1968. Голова пані А. Ничик подякувала зарядові, комітетам та взагалі всім членкам за їх працю і за кооперацію впродовж року. Відділ відбув 10 місячних зборів і 6 засідань. З освітної діяльности, відділ приготовив Святу Вечерю, обід Спільного Святого, гостили учасників СУМК танцювального семінару обідом, вечерою і перекускою. Відділ брав участь у Панахиді і академії в пам'ять Тараса Шевченка, у Святі Героїнь і також у програмі День Подяки, Свята Книжки і День Студента. Членки помагали льокальному комітетові Червоного Хреста під час дарування крови, як також обслуговали під час чаю для старших віком, які перебувають у Старечім Домі „Ривер Гайтс Лодж". Жертвували печиво і помагали під час „Інтернаціонального Чаю", прихід якого був для недорозвинених дітей, — „рітардед чилдренз фонд". Відділ також брав активну участь у 50-літньому ювілею нашої церкви.

Заходами відділу відбулись такі підприємства: 3 обіди, 9 вечер, 7 перекусок, Великодне печиво, осінний базар.

Жертвували на такі цілі: церкву, Народний Дім, Інститут Могили в Саскатуні, Зелений Гай у Вакав, Саск., і „Промінь". Виконали бюджет на рік 1968. Також жертвували на Ювілейний Фонд УГПЦеркви в Канаді.

Фінансовий звіт: З 1967 осталось — $2,100.12, приходи в 1968 році — $4,505.66, розходи в 1968 році — $6,352.19, в касі осталось — $253.59.

Заряд на рік 1969: Уступаюча голова — Анелька Ничик, голова — Марія Гарасимів, заступниці голови — Олександра Іванчук, Ольга Майбук, Марія Тимко, Тетяна Левчук, секр. — Марія Саранчук, заст. секр. — Марія Сохацька, касирка — Савеля Лазарович, прес. секр. — Марія Бендас. **Комітети:** Рідної Школи: Анеля Войтюк, Олександра Іванчук, Геня Новосад. Відвідання хворих: Катерина Друль, Геня Галевич. Печива: Марія Пресецька, Анелька Ничик, Євгенія Саранчук, Марія Чижевська. Шиття: Анна Завальська, Марія Грамяк, Катерина Маліцка. КУК: Доця Кіндрачук, Марія Бендас, Катерина Маліцка. Контрольна Комісія: Савеля Харко, Олеся Чуй, Геня Галевич. Бібліотекарка — Доця Кіндрачук. Освітна реф. — Савеля Лазарович. Реф. фундації, журналу й архіву — добр. Галя Зузак. Сестриці — Югася Дмитрук, Марія Чижевська, Ірина Липка, Франя Параниця, Катерина Бодак, Харитина Саранчук.

Марія Саранчук — секр.

ГЕФОРД, САСК.
Відділ ім. О. Басарабової

В 1968 році наш відділ мав вписаних 62 членкинь, з них 17 почесних, однак вони самі вплачують свою членську вкладку.

Впродовж року відбулось у нас 8 звичайних зборів та 5 надзвичайних засідань заряду і комітетів. Наше т-во взяло на 1968 рік тяжкий і коштовний проект — приступити до розбудови церковної пивниці, побудувати кухонну кімнату та лазничку. Переведення в діло цього проекту коштує нас $3,270.27.

Діяльність т-ва: З освітної праці було улаштовано Свято-Миколаївський концерт, який відбувся під управою пані Олі Андрущак і учителів української школи. Дітям було вручено подаруночки. Під час Різдвяних свят членки ходили щедрувати. В м. лютому т-во улаштувало роковини своєї патронки Ольги Басараб і відзначення членок. В березні відбулось свято Шевченка концертом. В програму входив виступ жіночого хору під дирігентурою пані О. Андрущак та виступали шкільні діти з деклямаціями і піснями та рефератом Всеч. о. Мельника. Т-во вітало в себе голову пров. екзекутиви Союзу на Саскачеван. Т-во опікується українською школою, в якій навчають пані Оля Андрущак і добр. та о. Мельники. Відділ присвячує багато праці журналові „Промінь", колектує передплати, поширює журнал, складає пресовий фонд і взагалі членство цікавиться своєю пресою і піддержує її фінансово.

Інша праця: Членки т-ва приготовили пирогове пущення перед Великим постом, улаштували демонстрації печення тортів та виплітали кошики на весняний базар. Відбувся традиційний весняний час і продаж Великодного печива та писанок. Під час Великодніх свят видали спільне свячене, членки подали перекуску під час окружної місії, приготовили бенкет для членів політичної партії та улаштували для учнів неділької і україн-

ської школи пікнік і видали обід на храм нашої громади під час Зелених Свят. Членки приготовляли похоронні і поминальні обіди та перекуски. Разом з церковною громадою приготовили осінній базар і дали перекуску під час зборів в справі Інституту П. Могили. Приготовили і видали обід для 75 сумківців під час їх драматичних змагань. Членки розкупили книжку „Дорогами сорокріччя" та помагали продавати білети на „Пшеничну королеву", вишивали обруси та інші речі на базар і виконували іншу біжучу працю в т-ві. Добродійний комітет відвідував хворих у шпиталі, висилав картки поздоровлення і квіти. Улаштовано було День Подяки та проведено під час кампанії на сліпих збірку за фондами.

Т-во жертвувало на Народній Дім, стипендії, на журнал „Промінь", на літню оселю Зелений Гай, недільну школу, а найбільша сума видатків була на вилагодження пивниці під церквою та кухні.

Фінансовий звіт: Осталось в банку з 1967 р. — $1,983.26, приходи в 1968 р. — $3,041.20, розходи — $4,502.81, осталось в банку — $515.15.

Заряд відділу на 1969 р.: Голова — М. Андрущак. Уступ. голова — Мих. Симчич, заст. голови — Параска Барабаш і Савеля Гарах, секретарка — Марія Д. Калин, заст. секр. — Стефанія Гавриш. Контрольна комісія — Анна Федейко, Параня Сулятицька і Євгенія Боклащук. Материнський комітет — Анна Федейко, Євгенія Боклащук, Стефанія Гавриш, Марія Карплюк, Анеля Вережак. Референтка журнала „Промінь" (добр.) Параска Мельник. Добродійний комітет — Параня Сулятицька і Марія Возьна. Господині — Анна Лозовчук, Марія Карплюк, Доця Білик, Доця Грамяк, Анна Калин, Анна М. Яківчук, Анна М. Симчич, Софія Трефяк. Референтки освіти — Анна Лозовчук і Ліда Ланська.

Марія Д. Калин

ВІННІПЕҐ, МАН.
Відділ ім. Княгині Ольги

Річні збори нашого відділу відбулись 5-го грудня 1968 року, у Соборній авдиторії. Предсідницею зборів була голова п. М. Кушнірик, а секретаркою — п. В. Кутна. Капелян відділу Всеч. о. С. Кіцюк провів молитву. Після молитви всі присутні вшанували однохвилинною мовчанкою відійшовших у вічність членок. Голови та урядниці комітетів звітували про цілорічну працю.

Впродовж року відбулось 10 звичайних засідань. Одно засідання, для складення пляну праці на друге півріччя, відбулось у домі голови, п. М. Кушнірик. Наша екзекутива мала засідання з екзекутивою СУМК, для підготовлення пляну святкування 35-річчя СУМК-у при Соборі Св. Покрови.

Всеч. о. Іван Стус мав виклад, під час Великого Посту, про Святі Тайни Сповіди і Причастя. Наш відділ улаштував курс писання писанок для дітей Рідної та Недільної шкіл. Під опікою нашого відділу є молодший відділ СУМК — Підтризуб. Певне число членок відділу учителює у рідній та недільній школах, а також працюють як виховниці під час вакацій на літній оселі „Веселка". Наш відділ брав участь у святкуванні у Брендоні, коли відбувалось посвячення Народного Дому.

Впродовж року влаштовано такі підприємства: Весняний чай і розігравка, весняний базар, підготовили обід і програму на святкування 35-ліття СУМК-у при Соборі Св. Покрови. Під час свята відбулась градуація членів молодшого відділу — Підтризуб, до старшого відділу. Обидва відділи СУМК купили трофей у пам'ять бл. пам. Марції Сеніцької. Цей трофей буде вручений річно взірцевому членові або членці СУМК-у при Соборі Св. Покрови. Наш відділ купив відзнаки для СУМК, а також допомагав при складенні і переведенні святочної програми. Було зорганізовано такі лекції: Як приготовляти і варити рибу. Як декорувати торти. Гостили на однім засіданні „Travelling Kitchen", мали вечерок „Tupperware". Влаштували спільно зі шкільним комітетом Осінній Чай, прихід з якого був призначений на потреби рідної школи. Разом із сестрицтвом при Соборі улаштували чайне прийняття у честь дост. о. С. Кіцюка і його родини. Приготовили Різдвяну забаву для членок нашого відділу. Даємо поміч і печиво на Святу Вечерю і на Спільне Свячене у Соборі. Улаштували прощальний вечерок у честь добр. Н. Стус перед її виїздом до Едмонтону. Добр. Н. Стус була одною з наших заслужених членок. Вона, разом з дост. о. І. Стусом, приклала багато праці для зорганізування рідної та недільної школи.

На закінчення праці перед літнім відпочинком членки улаштували забаву. Підтримуємо і помагаємо під час карнавалу на користь літньої оселі „Веселка". Продаємо каву і перекуску щотижня під час „бінго", прихід з якого призначений на будову нової Соборної авдиторії.

Добродійна праця нашого відділу: Ходимо шити для Червоного Хреста. Збираємо фонди на Юнайтед Вей Грейтер Вінніпеґ і поборювання рака. Приготовляємо різдвяні пачки хворим і потребуючим членам нашої Соборної парафії. Відвідали на Великдень хворих по лікарнях і обдарували їх пасочками і писанками. Щедруємо на користь церкви та літньої оселі „Веселка". Приготовляємо спільний сніданок для учнів рідної і недільної школи, після Сповіді і Св. Причастя. Разом із Сестрицтвом, купили холодільник до парафіяльного дому. Взяли участь у семінарі „Ейдж енд Опортюніти Бюро Воркшоп", кілька наших членок відвідують хворих, а також помагають з ручною роботою у Селкірк Аве Дей Сентр. Наш відділ належить до Льокальної Ради Жінок. Членки зорганізували продаж печива у міській крамниці Поло Парк, дали печиво на такі підприємства як — чайне прийняття під час осіннього Провінціяльного З'їзду С. У. Канади; чайне прийняття КУК; чайне прийняття у Старечім Домі „Святої Родини"; чай для сліпців.

Вислали делеґаток на слідуючі підприємства: Річницю Сестрицтва при Соборі Св. Покрови, 37-ту річницю жін. тов. ім. О. Кобилянської при Церкві Св. Михаїла. Пров. З'їзд С. У. Канади. Дев'ятий Конґрес КУК. Вислали дві делеґатки до Саскатуну на 50-літній Ювілей У. П. Церкви в Канаді. Членки передплачують і підтримують журнал „Промінь". Наша референтка п. С. Пелех одержала, як нагороду за жертвенну працю для журнала, книжку „Три Сильветки", яку вона подарувала до бібліотеки відділу.

Наші фінансові зобов'язання: Ми заплатили свій бюджет до централі Союзу. Пожертви: 100.00 дол. на оселю „Веселка", 1,100.00 дол. на Собор Св. Покрови, 100.00 дол. до Консисторії нашої Церкви, на стипендії потребуючим студентам, 105.00 дол. на стипендії для 3-ох сумківців-курсантів на літніх курсах Українознавства у Колеґії Св. Андрея, 400.00 дол. на фонд побудови Соборної авдиторії, 30.00 дол. на відзнаки на 35-літній Ювілей

СУМК-у при Соборі Св. Покрови, 10.00 дол. на Юнайтед Вей, 10.00 дол. на Різдвяні побажання у журн. „Промінь", 10.00 дол. на Клюб Сторіччя, 5.00 дол. — Пров. організаційний фонд, 10.00 дол. — стипендійний фонд, 15.00 дол. — квіти на головний стіл, на градуаційний бенкет Клюбу Св. Іларіона, 15.00 дол. на оголошення у Студентському Пропам'ятному Річнику Св. Андрея.

Осталось у банку з 1967 року — $645.71, прихід за 1968 рік — $2,673.47, розхід за 1968 рік — $2,971.44, осталось у касі — $347.74.

До заряду на 1969 рік увійшли: Д. Бабинчук — голова, М. Кушнірик — уступивша голова, С. Керелюк, К. Шот — заступниці голови, В. Кутний — рекордова секретарка, Б. Химюк — фінансова секретарка, І. Деда — касирка, М. Луценків — кореспонденційна секретарка, добр. Г. Кіцюк — голова освіт. комітету. Л. Григорій, А. Тумак — господині, Г. Онуфрейчук — представниця до музею, С. Пелех — референтка „Променя", К. Боднарчук, Г. Онуфрейчук — представниці до КУК, О. Ловгінин — представниця до Червоного Хреста, М. Равлюк, М. Паралюк, Ґ. Душак, С. Керелюк — комітет літньої оселі.

Шкільний комітет: А. Шевель — голова, А. Музичук — заст. голови, М. Задорожна — рекорд. секретарка, А. Юрійчук — фінан. секретарка, М. Кушнірик — шкільні рахунки.

Телефонічний комітет: Г. Химюк, М. Паралюк, А. Муренко, В. Ковальчук, В. Чернецька.

Василина Кутна, секретарка

ЕДМОНТОН, АЛТА
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори жіночого т-ва при церкві св. Іллі відбулися в неділю, 15 грудня 1968 р. в залі під церквою, на яких було присутніх 37 членкинь.

Збори відкрила голова т-ва пані Надія Гаманик. Всеч. Прот. Фляк провів молитву. Членкині вшанували померших членок хвилиною мовчанки. Предсідницею зборів була пані Ніна Волотько, а секретаркою пані Марія Гарасим. Звіти річної діяльности т-ва здавали членки заряду.

Діяльність: Впродовж року відбулось 10 місячних зборів. Членки т-ва улаштували одно чайне прийняття, брали участь у пров. чаю, і в резиденції Владики Андрея, відсвяткували 10-літній ювілей т-ва. Відбувались у нас освітні сходини, на яких було читано реферат про Лесю Українку, обіжники з централі та інше. Жіноче т-во опікується українською і недільною школою, школою народніх танків, садочком та молодшим відділом СУМК. Членки нашого т-ва приготовили Йорданську Святу Вечерю і Великодне спільне свячене, приготовляли весільні, похоронні і поминальні обіди. Добродійний комітет відвідував хворих по шпиталях, а сестриці дбали про прикрасу церкви. Відбувся осінній базар.

Фінансовий звіт: В касі з 1967 осталось $2,770.87, приходи в 1968 р. — $6,873.78, розходи — $8,174.83, осталось в касі $1,508.82.

Заряд т-ва на 1969 р.: Голова — Н. Гаманик, уступ. голова — М. Шевчук, заступниці голови — М. Гарасим, Н. Волотько, К. Ілащук і В. Купченко, секр. рекорд. — К. Рожак, кор. секр. — С. Дмитрук і Деско, касирка — В. Лучко.

Комітети: Шкільний — П. Луцька, В. Купченко, Н. Корбашевська. Церковний — К. Мироник. Соціяльний — Н. Корбашевська. Ручних робіт — А. Ємська, Д. Вентоник, М. Онищук. Куховарський — Є. Простибіг, М. Чорна, М. Никіпіло. Базаровий — М. Попович, Л. Осмак. Садочка — Н. Волотько. Чайних прийнять — Є. Стечишин, М. Шевчук. Надзірна Рада СУМК — Н. Волотько, Н. Гиманик, Н. Корбашевська, Є. Простибі. Журнала „Промінь" — М. Кавчук. Контрольна комісія — О. Ласківська, М. Іванців, Л. Осьмак, О. Дзюра і В. Пащук.

На закінчення зборів Всеч. о. Фляк подякував членкам за працю і привітав новий заряд т-ва, а господині подали чай і перекуску.

С. Дмитрук, секр.

ЕДМОНТОН, АЛБЕРТА
Відділ при Церкві Св. Арх. Михаїла

Річні збори відділу при церкві Святого Михаїла відбулися 1 грудня, 1968 р. Предсідницею зборів була добр. Марія Василів, а секретарювала пані Текля Панчишина. Слідували звіти урядниць заряду і комітетів.

Місячних зборів відбулося десять, два базарі спільно з братством, Йорданська Вечера, Свячене в Томину Неділю, чай на „Промінь", членки під час Різдвяних свят брали участь в колядi.

Щодо релігійно світських сходин, в Неділю Православя (перша посту) відбулась вечером відправа в церкві, спільно з трьома нашими громадами міста Едмонтону. По відправі в церковній залі був відчит на релігійну тему, а по цім жіночий відділ вгощував всіх перекускою. День Матері — концерт з перекускою.

Кілька разів в році наш відділ відвідувала голова пров. екзекутиви Союзу пані Марія Сулима з доповіддю. Наш відділ ще досить молодий, бо тільки вісім літ як зорганізований, числить тепер 44 членки. Два рази в році частина наших членок враз з іншими пров. жіночими відділами м. Едмонтону відвідують едмонтонський шпиталь (Оливер).

Там наші священики в часі Великодніх і Різдвяних свят, кожного року мають відправу, а жінки з добродійного Товариства приготовляють Святу Вечерю для всіх недужих українського роду. Це вже роблять від довшого часу, щоб хоч частинно піднести хворих на дусі, що за них Українська Прав. Церква не забуває, хоч православних пацієнтів там дуже мало. По вечері колядують чи співають народніх пісень. Коли вже пора хворим йти до своїх кімнат, для них є приготовлені дарунки, що їх складають особисто жінки чи купують відділи, а священики вручають хворим як пам'ятку.

Фінансовий звіт: З року 1967 осталось в касі $824.37, прихід в 1968 р. — $4.840.83, розходи в 1968 році в більшости для новозбудованої церкви виносили $4.901.78, а в касі осталося $763.42.

Заряд на 1969 рік: Голова — добр. Марія Василів, уступивша голова — Марія Зачернюк, заступниці — Олена Телепенко і Оля Хіжан, рек. секретарка — панна Одарка Семотюк, кор. секретарка — Василина Клапій, касирка — Софія Павлюк. Комітети: церковний — Анна Рипка, Розалія Вакарук; шкільний — Марія Кіця, Софія Турта; базаровий — Марія Сорокан, Оля Хіжан, Марія Магера. Контрольна комісія: Марія Сорокан, Марія Кіця, Анна Олеговська.

Одарка Семотюк, секр.

Поправка: У виказі пожертв в ч. 2 проголошено пожертву $10.00 в п. П. Анклевич. Цю жертву в пам'ять матері зложила донька А. Мудра в Реджайні. Через помилку було подано жіноче т-во Д. України.

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Відділ „Домашнє Господарство" редагує референтура Домашньої Економіки Союзу Українок Канади, пані Люба Кут, яка живе у Ванкувері. Ілюстрація поміщена за її стараннням з надісланих нею фотографій. Приписи випробовані.

Стравоспис: Юшка з курки, куряче м'ясо, (без костей), капустяні галки, салата, пончовий торт, чай.

Куряче м'ясо

1 ложка масла
1 курка, приб. 3 фунти
1 середній помідор
1 горнятко вина (гвайт драй шері)
1 фунт печериць
1 горнятко сметани
1 цибуля середня (покришена)
сіль і перець до смаку

З молоденької курки зібрати м'ясо з костей, покраяти на малі куснички. З костей і шкірки зварити юшку, додаючи закришку; цибулю, моркву і селеру. Куски м'яса обкачати в крохмалі, щоб все закрити. Смажити м'ясо в гарячій посудині на маслі, щоб зарумянилось, додати потовчений зубчик часнику, цибулю, сіль і перець до смаку та пушку паприки. Смажити кілька хвилин, аж цибуля змякне. Додати на грубо покраяні печериці, смажити 5 хвилин, додати покришений помідор (без шкірки) і вино. Дозволити закипіти. Відставити, дати сметану, вилляти в посудину. Якщо замало сосу, можна додати курячої юшки так, щоб закрило м'ясо. Дати до нагрітої на 350⁰ Ф. печі на ¾ години.

Решта юшки посолоти і перецідити. Зварити тіста і буде поживна зупа. Коли мені бракує часу, я розбиваю 2 яєць, додаю ½ горнятка муки, все добре вбиваю і малою ложечкою накладаю в кипячий росіл малі куски тіста — хай повільно вариться 15 хвилин. Юшку можна також заморозити і вживати пізніше.

— — —

Скорі капустяні галки

Хоч начинка подібна до звичайної на голубці, однак задля браку часу, хочемо дати щось поживне для родини. І ось тут на швидкоруч капустяні галки:

9 великих капустяних листків
2 горняток звареного рижу
1 фунт меленого м'яса (в сировім стані)
1 цибуля, сіль і перець до смаку

Листки капусти попарити в гарячій воді, цибулю присмажити і змішати з м'ясом та рижом, посолити і поперчити до смаку. На пілку положити листок, на середину листка дати ложку рижової маси, скрутити пілочку з листком і масою у галку та виложити у посудину один біля другого. Полляти зверха грибовою юшкою, або дати покришений помідор, накрити і пекти ¾ години у нагрітій на 350⁰ Ф. печі.

— — —

Пончовий торт

5 яєць (вибраних з холодільника кілька годин наперед)
1 горнятко муки (Свонс Давн Кейк Флавор)
1 ложечка порошку до печива (Калумет Бейкон Павдер)
¼ ложечки соли
1 горнятко цукру
1 ложечка ванілії

Взяти чотири окремих бляшки і виложити їх восковим папером. Бляшки можна зробити з грубого алюменового паперу, так, щоб було чотири однакових форми. Піч наставити на 400⁰ Ф.

Муку, сіль і порошок пересіяти. Яйця вбити на піну, додаючи частками цукор, аж маса збілїе. Додавати муку і ванілію аж поки все зужиється. Масу дати у форми і пекти 10 хвилин. Вибравши з печі, хай постоїть 5 хвилин і тоді вибрати з форм, для вистуджування завинути в стирочки, щоб не засохли і дати до холодільника. Наступного дня перекроїти кожний пляцок, щоб було дві круглих частині з кожного, з того буде 8 пляцьків.

Начинка

1 горнятко масла або маргарини
2 горнят цукрової мучки (айсінг сюгар)
3 жовтки невбиті
12 унцій шоколяди (семі світ)

Масло вибити до білости, додаючи цукор-мучку і по одному жовткові, за кожним добре вбивати аж стане пухке. Шоколяду розтопити у посудині над кипятком, вистудити і додати до повищої маси. Цією масою перекладати пляцки пончового торта і боки. На зміну можна також покрити верх торта склицею.

Склиця:

2/3 горнятка цукру
1/3 горнятка води
1/4 ложечка крім оф тартар

Змішати цукор, воду і крім оф тартар, у відкритій посудині варити 5 хвилин, в гарячім стані наливати на кожну окрему верству а другою прикривати аж всі пляцки зужиються. Заки склиця застигне поділити легенько на 12 частин. Тоді накрити боки торта начинкою.

ВІСТИ З КАМПАНІЇ

Величаве свято — 10-ліття журнала відбулось у Саскатуні 16-го березня. Свято улаштував відділ ім. О. Кобилянської, а відбулось воно в церковній авдитодії.

Імпреза в Саскатуні мала характер академічний і відбулась при поважному зборі громадянства. Цінну доповідь про українську жіночу пресу виголосила пані С. Стечишин. На цім святі в Саскатуні була присутня редакторка Н. Когуська. Редакція очікує на допис з Саскатуну.

В наступнім числі з червня проголосимо вислід нашої кампанії. Багато відділів відложили свято журнала на травень, коли буде тепліше. До святкування готуються відділи у Вінніпегу — всі чотири разом. Маємо вістки з таких міст як Монтреал, Торонто, Едмонтон та інші.

Приспішім закінчити нашу кампанію успішно, бо незадовго треба буде готуватись до нашого головного зїзду. Лишається для кампанії лише дин місяць травень, а в нім можна багато зробити.

— — —

ПРИ ПРАЦІ ДЛЯ „ПРОМЕНЯ"

Монтреал — Відділ ім. Доньки України, д-ка Л. Слюзар переслала на прес. фонд і передплати $217.50. А. Запарнюк на передплати $12.00.

Саскатун — Відділ ім. О. Кобилянської, реф. Марія Гарбус переслала $529.00, з того на передплати (9 нових) $152.50, на прес. фонд $376.50.

Блейн Лейк, Саск. — Відділ ім. Х. Кононенко, Анна Гунчак переслала на передплати й прес. фонд $34.00.

Дніпер, Саск. — Відділ ім. О. Кобилянської (Мазепа), реф. М. Корній на передплати $28.00.

Едмонтон — Відділ ім. Л. Українки при громаді Св. Ілії, реф. Марія Кавчук переслала на прес. фонд і передплати (1 нова) $21.00. Відділ при Катедрі Св. Івана, С. Пауш на передплати $12.00. Н. Мисак, пров. реф. на прес. фонд і передплати (1 нова) $39.00.

Вернон, Б. К. — Відділ ім. Княгині Ольги на прес. фонд $54.00, на кліше $13.00, переслала М. Поповнич. Реф. В. Несміла на відновлені передплати $32.00.

Виндзор — Відділ ім. Л. Українки, реф. І. Римар на прес. фонд і передплати $35.60. Марія Ґургула переслала $18.00 на передплати й прес. фонд.

Канора, Саск. — Відділ ім. М. Маркович, реф. С. Копельчук на передплати (2 нові) $27.69.

Ґримзбі, Онт. — Пані Є. Степова на передплати й прес. фонд $9.00.

Гамільтон — Відділ ім. Калина, реф. А. Погорецька на передплати й прес. фонд $26.00.

Торонто — Відділ ім. Княгині Ольги, реф. А. Бойко на передплати $8.00, збірка на прес. ф. $26.00. Панна Анна Фіґус на передплати $7.50.

Реджайна — Відділ ім. Доньки України, реф. Н. Зенчишин переслала на передплати (2 нові) $12.00, на прес. фонд зі свята Лесі Українки $10.60, на кліше $10.00.

Давфин — Відділ ім. Л. Українки, реф. М. Білоус, на передплати (1 нова) і прес. фонд $40.00. Пан Василь Перепелюк $25.00 на передплати (1 нова).

Форт Вілліям — Відділ ім. Доньки України, реф. М. Ковальчук $16.00 на передплати (1 нова).

Содорі — Пані А. Конічковська на передплати й прес. фонд $17.00.

Гефорд, Саск. — Відділ ім. О. Басарабової, реф. д-ка П. Мельник на передплати $8.00.

Вірдейл, Саск. — Пані Марія Лисак на передплати $10.00.

Ґлеслин, Саск. — Відділ ім. О. Басарабової, секр. М. Гарасим на прес. фонд і кліше $20.00.

Принс Альберт, Саск. — Відділ ім. Княгині Ольги, д-ка К. Бублик переслала на прес. фонд $10.00.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ПОЖЕРТВИ НА ЮВ. ФОНД

Відділ ім. О. Кобилянської — Саскатун, з нагоди 10-ліття „Променя"	$64.50
Відділ ім. Княгині Ольги — Вернон, Б. К.	54.00
Відділ ім Доньки України — Форт Вілліям, М. Пресунька переслала	26.00
Пані Ольга Насарук — Саскатун	25.00
Пані Анна Данелович — Едмонтон	25.00
Пані Анна Янів — Саскатун	25.00
Пані Марія Пернаровська — Саскатун	25.00
Відділ ім. Л. Українки — Виндзор	18.60
Пані Марія Вавринюк — Едмонтон	15.00
Пані Йоанна Михайленко — Саскатун	15.00
Відділ ім. О. Кобилянської — Вінніпег, В. Горяк доручила	10.00
Відділ ім. О. Пчілки — Мирнам, Алта., секр. Л. Ткачук переслала	10.00
Прот. о. В. Федак — Гамільтон, із збірки на нев'янучий вінок бл. п. П. Українець	10.00
Пані Анна Олійник — Реджайна	10.00
Пані Савеля Стечишин — Саскатун	10.00
Пані Марія Мадюк — Саскатун	10.00
Пані Галя Гнатишин — Саскатун	10.00
Пані Н. Буряник — Саскатун	10.00
Пані Марія Ткачук — Саскатун	10.00
Пані Софія Стратійчук — Саскатун	10.00
Пані Гафія Заячковська — Ґлеслин, Саск.	10.00
Відділ ім. О. Кобилянської — Шіго, Саск., А. Парнота переслала	10.00
Жін. Тов. ім. О. Кобилянської — Кенора, Онт. Є. Ситник доручила	10.00
Панна Марта Ференсів — Торонто	10.00
Пані С. Просимяк — Ботвел, Онт.	10.00
Пані С. Журавецька — Ди Па, Ман.	6.00
Пані М. Савіцька — Давфин, Ман.	6.00
Відділ ім. О. Басарабової — Торсбі, Алта., секр. М. Світлик переслала	5.00
Пані М. Корпан — Реджайна, із збірки з нагоди прийняття в честь п-ні К. Янчинської з Монтреалу	5.00
З нагоди передвесільного прийняття доньки п-ва І. Цибровських В. Христини, пані Цибровська — Транскона, зложила на прес. фонд журнала	5.00
Пані Марія Цьона — Блейн Лейк, Саск.	5.00
Пані А. Момотюк — Текомсі, Онт.	5.00
Пані А. Рїпак — Саскатун	5.00
Пані М. Дорош — Саскатун	5.00
Пані Н. Михайлюк — Саскатун	5.00
Пані Д. Розновська — Саскатун	5.00
Пані Ольга Гавриш — Саскатун	5.00
Пані Д. Бойєр — Саскатун	5.00
Пані А. Скоробогач — Саскатун	5.00

P 45G JAN 70
SAMYCIA MRS S
6712-111 AVE
EDMONTON ALTA
1

Пані П. Хомин — Саскатун 5.00
Пані П. Паліш — Саскатун 5.00
Пані А. Глуханюк — Саскатун 5.00
Пані Леся Чайка — Саскатун 5.00
Пані Є. Кіндрачук — Саскатун 5.00
Пані К. Романчук — Саскатун 5.00
Пані А. Бокшован — Саскатун 5.00
Пані М. Білик — Саскатун 5.00
Пані Є. Рудевська — Саскатун 5.00
Пані Анна Лазарович — Саскатун 5.00
Пані Марія Сенів — Саскатун 5.00
Пані Михайлина Білик — Саскатун 5.00
Пані Марія Григорчук — Етелберт, Ман. 5.00

По $4.00— Софія Дацьків — Гримзбі, Онт., д-ка О. Сацевич — Бирнабі, Б. К.

По $3.50 — А. Вікарчук — Монтреал.

По $3.00 — М. Материн, Маіря Скорохід — Торонто.

По $2.00 — Т. Слонецька, В. Кузьменко — Торонто; Н. Сокач — Вотерфорд, Онт.; Н. Луцишин — Монтреал; П. Гарасимів, М. Трач, М. Гургула — Виндзор; Н. Терновецька — Саскатун; Л. Білущенко — Смитвил, Онт.; К. Демйон — Ню Вестминстер, Б. К.; М. Добровольська — Торонто; М. Редчук — Монтреал.

По $1.00 — Р. Кавулич — Блейн Лейк, Саск.; М. Хребто, К. Кузь — Гримзбі, Онт.; М. Буряник — Порт Кредит, Онт.; Є. Леськів — Емерстбирґ, Онт.; Т. Дикун — Гарденгон, Ман.; І. Маріка — Торзбі, Алта.; О. Гунько, Т. Колин, А. Барабаш, Анастасія Колесник, М. Івасечко, А. Герич, П. Шарановська, М. Житинська, А. Ковальчук, О. Регуш, А. Окопна, А. Твердун, Н. Салонина, М. Гнатів, Є. Лах, А. Осадчук Т. Дребот, К. Кошлай, А. Прокопюк, д-ка Л. Слюзар, В. Нечай, С. Кольба, Г. Мельник, В. Маланчук, О. Шевчук, С. Головач, А. Мушинська, О. Дудник, М. Котик, Д. Куташ, Т. Жеребецька — всі з Монтреалу; Н. Грицик, Т. Дудка, М. Гомонко — Гамільтон; А. Никитюк — Порт Алберні, Б. К.; д-ка М. Стефанюк, Ю. Дух — Давфин; С. Ортинська, І. Райчиба, К. Храпко — Едмонтон; А. Конічковська — Содборі; Наталя Бал — Бирлингтон, Онт.; Д. Дворник — Порт Довер, Онт.; Т. Кравчук — Елфрос, Саск.; С. Давидюк — Айтуна, Саск.; Н. Слюзар — Едмонтон; Агафія Ґаба — Ґренд Велей, Онт.; А. Погорецька — Гамільтон; С. Іщенко — Вінніпег; О. Радзіван — Кадворт, Саск.

Висловлюємо щиру подяку всім тим, що працюють для „Променя", і тим що складають щедрі пожертви на ювілейний фонд.

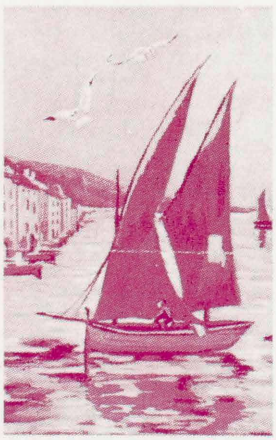

THE GULLS
B 965
CANVAS SIZE 17¾ x 23½
DESIGN SIZE 14 x 20½

D·M·C

B 964
THE FOUR SEASONS
CANVAS SIZE 29½ x 35½
DESIGN SIZE 24¾ x 31¾

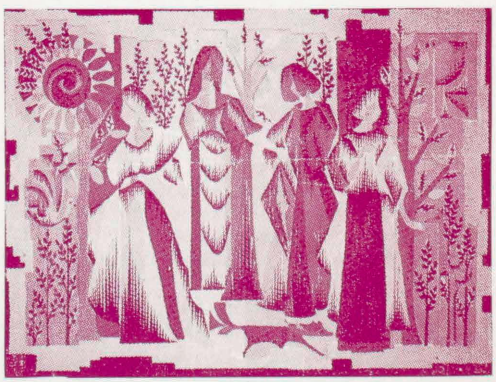

Користуючись колекцією ДМС Тинтед Тепестріс (канва в барвах), ви зможете повністю зашивати їх. Виберіть собі котрийсь з цих чудових ДМС тканих-Тепестри Вул і творіть власний шедевр ручних робіт. Ілюстрація, яка тут знаходиться це лише частина нашої великої колекції. Зайдіть до вашого місцевого департаменту ручних робіт, або за ближчими інформаціями пишіть на адресу:

BELDING CORTICELLI, LTD.

P. O. Box 9, Montreal 3, Que.